

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**HENTBOLCULARDA SPORCU KİMLİĞİNİN OLUŞMASINDA
ANTRENÖR-SPORCU İLİŞKİSİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

SÜLEYMAN ARIBAŞ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. İBRAHİM ŞAHİN

AKSARAY 2022

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

HENTBOLCULARDA SPORCU KİMLİĞİNİN OLUŞMASINDA
ANTRENÖR-SPORCU İLİŞKİSİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

SÜLEYMAN ARIBAŞ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. İBRAHİM ŞAHİN

AKSARAY 2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİNİ FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 24 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Süleyman

Soyadı : ARIBAŞ

Bölümü : Beden Eğitimi Ve Spor

İmza :

Teslim Tarihi : 29.09.2022

TEZİN

Türkçe Adı : Hentbolcularda Sporcu Kimliğinin Oluşmasında Antrenör-Sporcu İlişkisinin Etkisinin İncelenmesi

İngilizce Adı : Investigation of the Effect of Coach-Athlete Relationship on the Formation of Athlete Identity of Handball Athletes

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerimin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Süleyman ARIBAŞ

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Süleyman ARIBAŞ tarafından hazırlanan “Hentbolcularda Sporcu Kimliğinin Oluşmasında Antrenör-Sporcu İlişkisinin Etkisinin İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İMZA

Danışman: (Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN)

(Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Yalova Üniversitesi)

.....

Üye: (Doç. Dr. Tarık SEVİNDİ)

(Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)

.....

Üye: (Doç. Dr. Yusuf SOYLU)

(Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi).....

Tez Savunma Tarihi: 29/09/2022

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun.....tarih vesayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU
İmza

TEŞEKKÜR

Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yapmış olduğum yüksek lisans çalışmamın sonuca ulaştırılmasında öncelikle danışman hocam Sayın Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN hocama, Sayın Doç. Dr. Tarık SEVİNDİ hocama, Sayın Doç. Dr. Çalık Veli KOÇAK hocama, Sayın Doç. Dr. Yusuf SOYLU hocama, Metin YÜCEANT hocama, Sosyal Bilimler Enstitüsünden Nazmi AKBULUT abime, Yüksek Lisanstan sınıf arkadaşım Erdoğan KALE kardeşime, mesai arkadaşım Orhan KAHRAMAN kardeşime, tüm hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen ve bu günlere gelmemde en büyük pay sahibi olan rahmetli babam Őevket ARIBAŞ'a, annem Ayla ARIBAŞ'a, yine bu günlerde en büyük destekleri veren sevgili eşim Tülay ARIBAŞ, çocuklarım Őevket ARIBAŞ, Rüzgar ARIBAŞ' a ve değerli hocalarıma teşekkür ederim.

Süleyman ARIBAŞ

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HENTBOLCULARDA SPORCU KİMLİĞİNİN OLUŞMASINDA ANTRENÖR-SPORCU İLİŞKİSİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmada sporcu kimliği ile antrenör-sporcu ilişkisi kavramlarının çeşitli değişkenler ışığında ilişkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya çeşitli Türkiye hentbol profesyonel liglerinde oynayan 204 kadın 196 erkek toplamda 400 profesyonel hentbol sporcusu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın yöntem bölümünde ise sporcuların demografik bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu ve sporcu kimliği ve antrenör-sporcu ilişkisi ölçekleri uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26 istatistik programı kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile sporcu antrenör ilişkisi ölçeği ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Cinsiyet değişkeni incelendiğinde, s erkek sporcuların sosyal kimlik, sporla sınırlanmışlık alt boyutlar ve sporcu kimliği ölçeği genel ortalamasında kadın sporculara göre daha yüksek puanlar elde ettiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Yaş değişkeni incelendiğinde, sporla sınırlanmışlık, olumsuz duyusallık sporcu kimliğine ait alt boyutlarında ve uyumlu çalışma karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme, yakınlık ve güven duygusu alt boyutları ve antrenör sporcu ilişkisi ölçeği genel ortalamada anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Eğitim değişkeni incelendiğinde, sporla sınırlanmışlık, olumsuz duyusallık sporcu kimliği alt boyutları ile uyumlu çalışma karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme, yakınlık ve güven duygusu alt boyutları ve antrenör sporcu ilişkisi ölçeği genel ortalamada anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Medeni durum değişkeni incelendiğinde, olumsuz duyusallık sporcu kimliği alt boyutu ile yakınlık ve güven duygusu antrenör ve sporcu ilişkisi alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Sporla ilgilenme süresi incelendiğinde ise, sosyal kimlik, sporla sınırlanmışlık alt boyutları ve sporcu kimliği genel ortalama ile antrenör sporcu kimliği ölçeği alt boyutlarından yakınlık ve güven duygusu alt boyutunda anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Spor yapma amacı incelendiğinde, sporcu kimliği genel ortalama ve tüm alt boyutları ile antrenör sporcu ilişkisi genel ortalama ile tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Araştırmanın sonuçlarına göre sporcu kimliği sosyal bir rol veya mesleki benlik algısını ifade etmektedir. Antrenör, aile ve arkadaş çevresi, bireyin kendisini sporcu olarak nitelendirmesinde etkin rol oynamaktadır.

Bilim Kodu : 130101

Anahtar Kelimeler: Hentbol, Spor, Sporcu Kimliği, Antrenör, Antrenör ve Sporcu İlişkisi

Sayfa Adedi : 77

Danışman : Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN

AKSARAY UNIVERSITY

SOCIAL SCIENCES INSTITUTE

**INVESTIGATION OF THE EFFECT OF THE TRAINER-ATHLETE
RELATIONSHIP ON THE FORMATION OF THE ATHLETE
IDENTITY OF HANDBALL ATHLETES**

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the relationship between the concepts of athlete identity and coach-athlete relationship in the light of various variables. A total of 400 professional handball players voluntarily participated in the research, 204 women and 196 men, playing in various Turkish handball professional leagues. In the method part of the research, personal information form and athlete identity and coach-athlete relationship scales were applied to determine the demographic information of the athletes. SPSS 26 statistical program was used in the analysis of the data. According to the findings of the study, there was a significant relationship between the Athlete Identity Scale and its sub-dimensions and the Athlete-Trainer Relationship Scale and its sub-dimensions ($p < 0.05$). When the gender variable was examined, it was determined that male athletes achieved higher scores than female athletes in the general average of social identity, sport limitation sub-dimensions and athlete identity scale ($p < 0.05$). When the age variable was examined, it was determined that there was a significant difference in the general average of the sub-dimensions of sport limitation, negative affectivity, athlete identity, harmonious working, mutual understanding and communication in line with a common goal, the sub-dimensions of closeness and trust, and the coach-athlete relationship scale ($p < 0.05$). When the education variable was examined, it was determined that there was a significant difference in the general average of the sub-dimensions of being limited to sports, negative affectivity, athlete identity, working in harmony with each other, mutual understanding and communicating in line with a common goal, the sub-dimensions of closeness and trust, and the coach-athlete relationship scale ($p < 0.05$). When the marital variable was examined, it was observed that there was a statistically significant difference between the groups in the negative affective athlete identity sub-dimension and in the closeness and trust feeling coach-athlete relationship sub-dimension ($p < 0.05$). When the duration of interest in sports was examined, it was observed that there was a significant difference in the sub-dimensions of social identity, limitedness to sports, and the general average of athlete

identity and intimacy and sense of trust sub-dimensions of the coach-athlete identity scale ($p<0.05$). When the purpose of doing sports was examined, it was determined that there was a statistically significant difference between the general average of athlete identity and all sub-dimensions, and the general average of coach-athlete relationship and all sub-dimensions ($p<0.05$). According to the results of the research, the identity of the athlete expresses a social role or professional self-perception. Coaches, family and friends play an active role in the individual's characterization of himself as an athlete.

Science Code: 130113

Key Words : Coach and Athlete Relationship, Athlete Identity, Coach, Handball

Number : 77

Supervisor : Assoc. Prof. İbrahim ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	iv
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	v
JURİ ONAY SAYFASI	vi
TEŞEKKÜRLER.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	x
İÇİNDEKİLER	xii
TABLolar LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	2
2.1. Hentbol.....	2
2.1.1 Hentbolun Tarihi Gelişimi	2
2.1.2 Türkiye’de Hentbol.....	3
2.2. Kimlik ve Spor	4
2.2.1. Kimlik	4
2.2.2. Spor ve Kimlik.....	6
2.2.2.1. Bireysel Kimlik.....	7
2.2.2.2. Rol Kimliği	7
2.2.2.3. Toplumsal Kimlik	7
2.2.2.4. İlişkisel Kimlik	8
2.2.2.5. Sporcu Kimliği.....	8
2.3. Antrenör	11
2.3.1. Antrenörün Kimliği.....	12
2.3.2. Antrenör Tipleri ve Özellikleri	13
2.3.3. Antrenörün Görevleri.....	15
2.3.1. Antrenörde Aranan Nitelikler	16
2.3.1. Sporcu Gelişiminde Antrenörün Rolü	17
2.4. Antrenör Sporcu İlişkisi.....	18
2.4.1. Sporcu	18
2.4.2. Antrenör Sporcu İlişkisinin Kavramsallaştırılması.....	18
2.4.3. Antrenörlük Düzeyleri	21

2.4.4. Antrenör Sporcu Çatışması	23
2.4.5. Antrenörün Problemlı Sporcularla İlişkisi	24
2.5. Antrenör Sporcu İlişkisi İle İlgili Çalışmalar.....	25
3. YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	26
3.3. Veri Toplama Aracı	27
3.4. Veri Analizi	27
3.5. Korelasyon Analizi	28
4. BULGULAR	30
5. TARTIŞMA.....	44
6. SONUÇ.....	47
KAYNAKÇA.....	49
TEZ DEĞERLENDİRME FORMU.....	63

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Korelasyon Analizi.....	28
Tablo 2. Demografik Değişkenlere Göre Dağılım.....	30
Tablo 3. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlik Katsayısı.....	31
Tablo 4. Ölçek Puanının Betimsel İstatistikleri.....	32
Tablo 5. Ölçek Puanlarının Cinsiyet Bakımından Farklılık Gösterme Analizi.....	33
Tablo 6. Ölçek Puanlarının Yaş Bakımından Farklılık Gösterme Analizi.....	34
Tablo 7. Ölçek Puanlarının Eğitim Durumu Bakımından Farklılık Gösterme Analizi.....	36
Tablo 8. Ölçek Puanlarının Medeni Durum Bakımından Farklılık Gösterme Analizi.....	38
Tablo 9. Ölçek Puanlarının Sporla İlgilenme Süresi Bakımından Farklılık Gösterme Analizi.....	40
Tablo 10. Ölçek Puanlarının Spor Yapma Amacı Bakımından Farklılık Gösterme Analizi.....	42

1. GİRİŞ

Bireylerin toplu olarak yaşamaya başlamalarından bu yana bir tarafta yöneten diğer tarafta ise yönetilen bir kısım olmuştur. Bu kısımlaşma toplumun en küçük birimi olan aile yapılanmasından en büyük birimi olan devletlere kadar tüm topluluklarda görülmektedir. (Demir Z, 2021).

Kimlik ve atletik kimlik kavramları çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Geniş kimlik fikri, Erikson (1959), Mead (1934/2015) ve Chickering (1969) dâhil olmak üzere birçok bilim insanı tarafından tanımlanmıştır. Ek olarak, kimlik teorisi, sosyal grupların ve rol davranışının önemine değindiği için tartışılmaktadır (Hogg ve diğerleri, 1995; Serpe, 1987; Stryker, 1968). Son olarak, atletik kimlik, öğrenci-sporcu davranışları ve koşullarıyla ilişkili olarak tanımlanır ve açıklanır (Brewer ve diğerleri, 1993).

Tüm bunlar ışığında araştırmanın ilk bölümünde kavramsal çerçeve ana başlığı altında kavramsal olarak hentbol sporu, hentbol sporunun tarihi gelişimi ve hentbolun ülkemizdeki durumu incelenmiştir. Devamında sporcu kimliği kavramının anlaşılabilmesi adına spor, spor ve kimlik ve sporcu kimliği kavramları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Devamında antrenör ile alakalı detaylı literatür taraması yapıldıktan sonra antrenör-sporcu ilişkisi ölçeğinin detaylı literatür taraması yapılmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde hentbol sporcuları örnekleminde sporcu kimliği oluşumunda antrenör-sporcu ilişkisinin etkisini incelemek üzere veri analizi çalışması gerçekleştirilmiş ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Konu ile alakalı daha önce yapılmış çalışmalar incelendiğinde antrenör-sporcu ilişkisinin sporcu kimliği oluşumuna etkisinin incelendiği herhangi bir araştırma yapılmadığı tespit edilmiş, bu sebeple literatüre yapacağı katkı dolayısı ile bu çalışma önem arz etmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- 2021-2022 yılı ile sınırlıdır.
- 2021-2022 sezonunda, örneklem kapsamında yer alan Ankara, Aksaray, Konya, Kırşehir, Sivas, Yozgat illerindeki profesyonel hentbol oynayan sporcular ile sınırlıdır.
- Araştırma kapsamında elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Hentbol

Meydana getirilen bir takımda en çok 16 adet sporcunun olduğu ve oyun esnasında 7 kişilik gruplardan meydana gelen iki takımın kendi bölgelerinde olan kalelerini koruyarak karşı tarafın kalesine el aracılığıyla gol atmaya uğraşarak birbirleri üstünde üstünlük elde etmeye odaklandıkları salon sporu Hentbol olarak geçmektedir. Sahada oynayan 7 sporcudan 6 tanesi saha oyuncusu konumunda geriye kalan 1 kişi de kaleci olarak oynar. Oynanan maçlar 30 dakika süren iki tane devre olarak yaşanır, devre araları 10 dk. sürer ve her takımın maç boyunca 3 adet mola alma ayrıcalığı bulunmaktadır. Maç bitiminde maçtan galip olanın netleştirilmesi lazım olan yarışmalarda beraberlik var ise son ikinci devreden sonra 5 dakika aranın sonrasında 5 er dakikadan meydana gelen 2 tane uzatma devresi yaşanır, bu devrelerde devre araları ise 1 dakikadan oluşmaktadır. Denklik hala devam ederse galip gelen takımı 7 metre atışları belirler. Oyun alanı ile ilgili ise 40 metre boy 20 metre genişlik bulunmaktadır. Kale için üst direğinin yerden yaklaşık olarak yüksekliği iki metre olan, iki yan direğin birbiri arasında yer alan mesafe de 3 metre uzunluğundadır. Kalenin önünde kale sahası yer almaktadır. Bu sahaya kaleci dışında saha oyuncuları top ile giremez. Her iki tarafında bu alana girmesi söz konusu değildir, kale sahasının ihlalinin olması ihlal eden takım açısından ceza almasıdır. Hentbol oyununda oyun süresi hakem talep etmedikçe, sakatlık yaşanmadıkça ve takımlardan birisi mola istemedikçe durma yaşanmaz (Sevim, 2010).

2.1.1 Hentbolun Tarihi Gelişimi

Günümüzde sergilenen spor oyunlarının tamamı çok eski dönemlere gitmektedir. Ün sahibi araştırmacılar bireylerin ellerini ayaklarına kıyasla çoğu zaman daha büyük becerilerde kullandıklarını düşünerek hentbolun geçmişinin çok eski zamanlara gittiğini ortaya atmaktadırlar (Tasucu, 2002). Hentbolun çok eski dönemlerde oynandığına dair belge Yunanistan'da eski Pire kentinin yakınında olan kalenin kalıntılarında yer alan kabartma resimlerde Hentbola benzerlik gösteren bir oyun oynandığı ve o dönem top yerine domuzların idrar torbaları tercih edildiği düşünülmektedir (Ensari, 1993). Hamer tarafından Odyssey'de açıklanan Antik Yunanlıların "Urania" isimli oyununu, Romalı olan

spor bilimcisi Claudius Galenus tarafından açıklanan Romalıların “Harpastans” adını verdikleri oyunu ve Alman bir yazar olan Walter Von Der Vogelweide tarafından normlardan söz edilen “Fangballspiel” adlı oyun, modern anlamda hentbolun atası şeklinde sayılmaktadır (Tasucu, 2002). Hentbolun kökeni Danimarka’da sergilenen ‘Haandboll’ ismi verilen oyundan uyarlanmaktadır. Ukrayna’da sene 1917 de hentbol oyununa benzeyen bir oyun sergilendiği düşünülmektedir. Almanya ülkesi Hentbolu kabul eden ilk ülkedir (Ensari, 1993). Hentbol 4 Ağustos 1928 gününde Amsterdam kenti stadında olan “Uluslararası Amatör Hentbol Federasyonu” kuruluş kongresinin sonrasında, ayrı bir federasyon tarafından idare edilmeye geçilmiştir (Sevim, 2006). 1933 senesinde Olimpiyat komitesi Almanya’nın girişimleri neticesinde 1936 senesinde Berlin’de gösterilecek Olimpiyat oyunları programına hentbolu da dâhil etti. İlk olarak açık havada oynanan Hentbol, 1934 senesinde Kopenhag’da olan bir yarışma ile ilk kez salonda oynanmıştır. Bu tarih için salon hentbolunun başlangıç tarihi kabul edilme tarihi denilmiştir (Dorak, 1997). 1936 senesi olduğunda 23 devlette hentbol oynandığı bulunmuştur. Almanya 1936 senesi olimpiyat oyunlarında birinci gelerek, hentbol ’da ilk olimpiyat şampiyonu unvanını elde etmiştir (Tasucu, 2002). Uluslararası Hentbol Federasyonu’na (IHF) 147 adet ülke üye olup, merkezi Basel, İsviçre kabul edilmektedir (Sevim, 2006).

2.1.2 Türkiye’de Hentbol

“Spor Oyunları Federasyonu” tarafından oluşturulan Türkiye El Topu Birinciliği ilk defa 1945 senesinde meydana getirilmiştir. Bu şampiyonalar 1964 senesine kadar devam ettirilmiş fakat hentbol’un Türkiye’de gelişim göstermesi ve yaygın hale gelmesi seneler sonra ise salon hentbol’una evrilmesiyle mümkün hale gelmiştir (Sevim, 2006). Hentbol Türkiye’de 1972 senesine kadar çok fazla gelişim göstermemiştir. Bu zamanda Ankara Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Bölümü öğretmen ve öğrencilerinin çabaları ile ülkenin çok fazla bölümüne, özellikle de okullarda hentbol oyunu dâhil edilmiştir. Türkiye’de salon hentbolu ile alakalı şekilde ilk defa ciddi şekilde faaliyetler 1974-75 yıllarına gider. 1975 senesinde Gazi Eğitim Enstitüsü Ankara Spor Akademisi öğretim görevlisi olan Yaşar Sevim Türkiye’de ilk defa salon hentbolu oyun kurallarını yayına koymuştur. Kısa bir süre sonrasında, 4 Şubat 1976 gününde Türkiye Hentbol Federasyonu (THF) Yaşar Sevim’in Başkanlığı ile 22. Federasyon şeklinde oluşturulmuştur (Sevim, 2006). Günümüzde Türkiye hentbol sporu alanında gayretli incelemeler neticesinde başarılı olan devletlerin seviyesine gelmiştir. Hentbol’un yayılması durumuna en kapsamlı

olan etken, Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde Hentbol'un ana branşlardan bir tanesi şeklinde düşünülmesidir (Muratlı, 1985).

2.2. Kimlik ve Spor

2.2.1. Kimlik

Kimlik kavramı, yüksek öğrenim ve öğrenci gelişimi için kritik öneme sahiptir. Erikson (1959), kimliğin, bireyin kendi hakkındaki görüşüne dayalı kişisel bir benlik kavramı olduğunu ve aynı zamanda diğerlerinin bireyi tanımmasının paralel bir gözlemine de içerdiğini ortaya koymuştur. Aynı şekilde Chickering (1969), birinin başkaları tarafından nasıl görüldüğünü değerlendirmenin ve değer vermenin kimlik oluşumunun temeli olduğunu ve ergen gelişiminin önemli bir faktörü olduğunu gözlemlemiştir. Hogg ve ark. (1995), kimlik teorisini “bireylerin rol ile ilgili davranışlarını açıklamak için yola çıkan mikro sosyolojik bir teori” olarak tanımlamaktadır (s. 255). Ek olarak, kimlik teorisi, sosyal grupların bir bireyde belirli rol kimlikleri geliştirmede oynadığı önemli rolü açıklar (Hogg ve diğerleri, 1995; Stryker, 1968). Ayrıca, bir birey içinde bir roller hiyerarşisi gelişir ve en üst sıradaki rol genellikle çeşitli koşullara tepkileri belirler (Serpe, 1987). Sporcular genellikle çeşitli faktörlere dayalı olarak birden fazla kimlik veya rol ile özdeşleşebilirler. Bu rollerin veya kimliklerin her biri davranışın belirlenmesinde rol oynayabilir.

Kimlik teorisi, Erik Erikson'un (1956) psikososyal gelişim modelinden kaynaklanmaktadır. Erikson'un modeli, bireylerin yetişkinliğe doğru ve yetişkinliğe doğru ilerledikçe belirli bir aşamayla ilişkili gelişimsel görevleri deneyimledikleri, ilerledikleri ve tamamladıkları aşama temelli bir gelişimsel yörünge önermektedir (Erikson, 1959). Sporcular bağlamında, kimlik teorisi, bir bireyin yalnızca sporcunun rolüyle özdeşleşme derecesi olan atletik kimliğin kavramsallaştırılmasını çerçeveler (Brewer ve diğerleri, 1993). Erikson'un orijinal modeli, her aşamanın, etkin bir şekilde büyümek, bütünleşmek ve optimal olarak farklılaşmak için üstesinden gelinmesi gereken birincil gelişimsel görev ve krizle ilişkili olduğu sekiz aşamayı tanımlar (Erikson, 1968). İlk sekiz aşama ve bunların üstesinden gelinmesi ve benlikle bütünleştirilmesi gereken sonraki krizleri şunlardır: i) bebeklik (güvene karşı güvensizlik) ii) erken çocukluk (özerkliğe karşı utanç ve şüphe) iii) okul öncesi yaş (girişime karşı suçluluk) iv) okul çağı (endüstriye karşı aşağılık v) ergenlik (kimliğe karşı rol karmaşası) vi) genç yetişkinlik (yakınlığa karşı

izolasyon) vii) orta yetişkinlik (üretkenliğe karşı durgunluk) ve viii) geç yetişkinlik (bütünlüğe karşı umutsuzluk) (Erikson, 1968) . Erikson'un modeli (1968), bireyle sosyal, kültürel ve biyolojik etkileşimler gibi bağlamsal faktörlerin gelişimsel yörüngeyi etkileyen bir etkiye sahip olabileceğini içerir.

Erikson'a (1968) göre kimliğin gelişimi ergenlik ile örtüşmektedir. Eriksoncu bağlamda kimlik, “ister seçilmiş ister özdeşleşme yoluyla oluşturulmuş veya atfedilmiş olsun, yaşamda yön, amaç ve anlam sağlayan bu hedefler, değerler, inançlar ve davranışlar açısından kişinin kendini tanımlaması” anlamına gelir (Waterman, 2015). Gelişimin bu aşamasında, bilişsel gelişim, fiziksel büyüme ve birey üzerindeki sosyal beklentiler dâhil olmak üzere bir dizi faktör hızla olgunluğa doğru ilerlemektedir (Erikson, 1968). Bu tür koşullar, bireyin çocukluktan yetişkinliğe geçişten kaynaklanan ve öz kimlik, ilişkiler, mesleki kararlar ve temel değerlerle ilgili çatışmaları müzakere etme ihtiyacını yaratır (Jones & Abes, 2013). Ergenliğin, ergenliğin kritik görevlerinin araştırılması ve müzakeresi yoluyla benliği yetişkinliğin rolleri ve beklentileri ile temelden tanımlama fırsatı sağlayan bir gelişim dönemi olduğu söylenebilir. Atletik kimliğin gelişimi ve benliğin diğer yönlerine eksik yatırım yapma pahasına tek bir kimliğe aşırı bağlılık anlamına gelen, kimliğin kapanma potansiyeli ile en sık ilişkilendirilen ergenlik dönemidir (Brewer & Pepitas, 2017).

Kişisel ve toplumsal olarak sıhhatini koruyan bir hizmet alanı sayılan spor (Devecioğlu, 2005), kişinin tüm yapısının büyümesiyle alakalı çabaların bir müsabaka haline gelmesidir. Spor başarı meydana getirmenin beraberinde aynı şekilde kişinin sıhhatini de ele alan bir etkinlik özelliği göstermelidir (Özbaydar, 1983). Avrupa Konseyi ise spor kavramını; fiziksel şekilde ve zihinsel şekilde sıhhati geliştirme durumu, sosyal olarak ilişki meydana getirme veya bütün düzeylerdeki yarışmalarda başarı sağlama hedefiyle örgütlü veya resmi dâhil olma aracılığı ile meydana getirilen fiziksel olarak etkinliklerin tümü şeklinde açıklamıştır (Parks, Quarterman ve Thibault, 2006). Buraya kadar oluşturulan bütün açıklamaları da içerecek bir kavramsallaştırma meydana getirecek olursak spor; bireyin bedensel olarak ve ruhsal olarak sıhhatini koruma, kişiler veya toplumlar arası bir kaynaşma yaratma ve ardında dayanışmayı mümkün kılma hedefi ile bazı kurallar yönünde savaşılarak müsabakada galip olmaya dönük şekilde olan etkinliklerin bütünü halinde bir açıklama yapmak mümkün haldedir.

2.2.2. Spor ve Kimlik

Kimlik kavramı, bireyin kim olduğunu öğrenme ve kendini bilmesi durumudur. Kişinin bütün niteliklerini içeren kimlik, bireyin kendini ne şekilde gördüğünü ve toplum açısından ne şekilde gördüğü ile alakalıdır. Günlük yaşamda kişiler hem onları hem de başkaları açısından kimlikleri ile bilmektedirler. Farklı bir ifade ile bir bireyi başka bireylerden ayırıştırıcı nitelikler kimlik ile açıklanmaya uğraşılmaktadır (Jenkins, 1996).

İletişim incelemeleri kısmında kimlik kavramı, bireysel kimlik kavramı, rol kimliği kavramı, ilişkisel kimlik kavramı ve toplumsal kimlik kavramı şeklinde dört bölümdedir (Jung ve Hecht, 2004). Ancak inceleme yapanlar söz konusu dört ayrı biçime rağmen kimliklerin birbirleri ile bağlantı içinde olduklarını bildirirler. Bir bireyin bireysel kimlik yaratmasının, toplumsal olarak kimlik ya da ilişkisel kimlik açısından biçim alacağını açıklarlar (Çetinkaya, 2015). Çocuk bireyler spor ile kim olduklarını anlarlar ve bir kimlik oluşturma arzusu barındırırlar. Çocuklar bu şekilde bir kimlik edinmeyi ilk evrede spor giysileri giymek ve spor konularında konuşma yaparak meydana getirirler (Griffin, 1998).

Genellikle sporcular, spor ortamından kaynaklı olarak farklı karmaşık rollere sahip olabilmektedir. Brewer ve ark. (1993) ilk olarak atletik kimliği “bireyin çok boyutlu bir benlik kavramı çerçevesinde atlet rolüyle özdeşleşme derecesi” olarak tanımlamıştır (s. 237). Her seviyedeki sporcular için yüksek atletik kimlik düzeylerinin olumlu ve olumsuz sonuçları bulunmuştur. Yüksek atletik kimliğin olumlu sonuçları arasında daha iyi atletik performans (Horton ve Mack, 2000), çocuklar ve ergenler için artan fiziksel aktivite ve spor takımı katılımı (Anderson ve ark., 2009) ve spora bağlılığı güçlendiren sporcular arasında gelişmiş sosyal gelişim yer alır. (Horton ve Mack, 2000). Yüksek atletik kimliğin olumsuz sonuçları genellikle daha fazla dikkat çeker ve diğerlerinin yanı sıra, öğrenci rolüyle ters bir ilişki (Adler ve Adler, 1991; Beron ve Piquero, 2016; Miller ve Kerr, 2003), sporcuya aşırı odaklanmayı içerir. Kimliğin kapanmasına yol açan diğer rollerin dışlanmasındaki rol (Beamon, 2012; Brewer ve Petitpas, 2017), daha düşük kariyer olgunluk seviyeleri (Brown ve ark, 2000; Linnemeyer ve Brown, 2010; Tyrance ve ark., 2013), azaltılmış kariyer gelişimi (Albion ve Fogarty, 2005; Grove ve diğerleri, 1997) ve atletik emeklilik yoluyla çalışmakta zorluk yaratır (Alfermann ve diğerleri, 2004; Baillie ve Danish, 1992; Cutler, 1994; Lally, 2007).

2.2.2.1. Bireysel Kimlik

Bu kavram, bireyin kendini algılaması ile alakalıdır. Spor çevresindeki kimlik ise spor durumlarına dair alaka ve deneyimlerle oluşan bir evreyi açıklamaktadır. Gilligan (1982) kız çocukları ve erkek çocukları üstünde sportif cinsiyet üstüne mühim verilere ulaşmıştır. Kendini ilk olarak arkadaş ilişkileri ile açıklayan kız çocukları, ilişkileri noktasında sporu bir risk şeklinde düşünebilmektedirler. Erkek çocukları için ise bu olayın zıttı bir hal bulunmaktadır. Erkeklerde olası ilişkilerini iletme açısından sportif dâhil olmayı bir avantaj şeklinde düşünmektedirler. Kız çocuklarının ve erkek çocuklarının bu tür sportif eğilimleri, kendilerinin bir kimlik bulabilmesinde oldukça mühim bir yerdedir.

2.2.2.2. Rol Kimliği

Bu kavram bireyin gösterdiği tutum kalıpları ile ilgilidir. Araştırma yapanlar bu durumda çoğunlukla tutumun kimliği meydana getirmede temel faktör olduğunu açıklamaktadırlar. Örnek vermek gerekirse, Butler (1990) kimliğin yinelenen etkinlikler aracılığı ile olduğunu açıklar. Goffman (1959) ise kişisel rolün her gün olan etkinlikler aracılığı ile meydana geldiğini ifade eder. Dyck (2003) meydana getirdiği incelemede kimlik kavramının, kişinin meydana getirdiği başarılı spor etkinliklerinden doğrudan ya da dolaylı şekilde tesir altında kaldığını düşünür. Yazar ek olarak bu şekilde bir spor kimliğinin kişinin yaşamının bölünmez bir parçası sayıldığını ve ailenin de bu durumda konuşma yapmasının değerinden söz eder.

2.2.2.3. Toplumsal Kimlik

İlişkiler üstünde yaratılan bir yapı olarak geçmektedir Toplumsal kimlik. Spor ile alakalı bir topluluk üyelerinin eylem alanlarının büyüklüğü ve çevresini, demografik şekilde sosyal değişkenler ayarlamaktadır. Araştırmacılar bir spor grubundaki kimlik yaratımını sözlü ve sözsüz şekilde iletişim aracılığı ile yaşandığını açıklamışlardır (Kassing vd., 2004.) Toplumsal kimlik kavramı, sosyal şekilde onay almış cinsiyet rolleri gibi kapsamlı sosyal kimlikleri içermektedir (Jung ve Hecht, 2004). Söz konusu gruplar devamlılık gösteren devamlı iletişim aracılığı ile bir spor cemiyetinin meydana gelmesine hizmet sağlamakta ve üstündeki sosyal sorumluluk halini tamamlamak adına belli başlı bazı kurallar sınırında sahip oldukları sorumlulukları sergilemektedirler (Jacobs, 1996).

Spor bağlamında yer alan kimlik kavramı, spor durumlarının meydana getirdiği bütün evreyi detaylıca saran geniş çaplı bir yapıyı açıklamaktadır. Netice itibari ile bu yapı kişilerin kendi öz kimliklerini tesir altına alan ve onların şekil almasına fayda oluşturan ortak bir kimlik konumunda ifade edilebilir.

2.2.2.4. İlişkisel Kimlik

Bu kavram kişinin başka kimlik modelleri ile iletişim durumunda geçirdiği evreyi açıklayan bir kimlik durumudur. Bu kişinin kendini başka bireylerle olan iletişimlerini neticesinde konumlandığı alandır (Jacobs, 1996). Kişi karşılıklı şekilde iletişim etkinlikleriyle arzu edilen kimliğe erişebilir. (Toomey, 1993). Collier (1997) bu düşünceyi savunarak kimliğin esas itibari ile başka kimliklerle iletişim aracılığı ile meydana getirildiğini kayıtlara almıştır.

Sporun dâhil ettiği sosyalleşme hali veya sportif sosyalleşme hali, alakalı kaynaklarda da fark edildiği gibi başka kimlik modelleri ile ilişki kurarak kişinin yaratmak istediği kimlik ile karşılaşma avantajı sağlamaktadır. Sporun kattığı sosyalizasyon evresinin bir kazanım hali şeklinde sportif kimlik meydana gelmesi, kişinin ilişki kurduğu başka kimlik modelleri ile kurulu bir ağ konumunda meydana gelmektedir (Çetinkaya, 2010).

2.2.2.5. Sporcu Kimliği

Sportif dâhil olmanın yarattığı etkileşim evresi kişilerde olumlu ve olumsuz etkiler tarafından bazı neticeler doğurmaktadır. Bu yüzden bu evrenin denetim altına alınması katılımcılarda arzu edilen tutumlar sergilenmesi noktasında son derece mühim sayılmaktadır. Kimlik kazanımı durumu kişilerde içinde olunan çevrenin yapısı ile direkt alakalıdır (Çetinkaya, 2010). Sporcu kimliği sosyal açıdan rol veya mesleki olarak benlik algısı konumundadır. Sporcu kimliğinin sosyal olarak açıklaması, bir bireyin kendisini sporcu adı ile ilişkilendirilmesinin antrenör, basın, arkadaş çevresi ve aile yönünden kuvvetli bir biçimde tesir altına aldığı ifade etmektedir. Spor alanına şiddetli bir biçimde bağlanma göstermiş sporcular “tek boyutlu” bireyler şeklinde açıklanır (Ogilvie ve Howe, 1982).

Sporcu kimliği, fiziki benlik dűşüncesinin eşsiz bir boyutu ve sportif bir statűnűn meydana getirilmesiyle kendini açıklayan bir evreyi açıklar (Brewer ve ark. 1993). Sporcu kimliği şematik şekilde ve toplumsal bir statű şeklinde hizmet oluşturabilir. Başka bir açıklama ile sporcu kimliği kavramı, bilgileri yorumlayabilmek için bir sınır oluşturabilir ve tutar oluşturan davranışlar açısından bir ilham kaynağı yaratabilir (Özdemir, 2011). Sporcu kimliği kendilik algısını tesir altına alan tecrűbeler, başka bireylerle sosyal etkileşim ve sportif faaliyetlerle meşgul olma gibi mühim sosyal evrelerde yer almaktadır (Cornelius, 1995). En son incelemeler kuvvetli sporcu kimliğinin kişilerin hayatında daha da mühim bir noktada olduğunu ifade etmiştir (Watt ve Moore, 2001). Bu kuvvetli sporcu kimliğiyle sporcu bireyler, takım arkadaşları ve çalıştırıcılarıyla daha çok vakit harcarlar ve bu yüzden söz konusu kimliği daha da kuvvetlendirir (Norton ve Mack, 2000). Aileler, arkadaş çevresi, antrenörler, öğretmenler ve medya hep beraber bu kimliği destekleyebilmek durumundadır. Netice itibari ile sporculuk, bir sporcu bireyin sporcu kimliği oluşturmasında çok büyük seviyede psikolojik açıdan önem barındırır (Brewer ve ark. 1993). Pozitif sporculuk hayatı, güven elde etme, kuvvetli sosyal açıdan etkileşim durumları ve bireysel kimlik oluşturmayla kuvvetli sporcu kimliği arasında mühim bağlantı durumları meydana getirilen incelemelerle sergilenmiştir (Çetinkaya, 2010).

Kişi toplum arasında sosyal hayatını devam ettirirken farklı kimliklere bürünebilir. Sosyal, etnik ve politik kimlik ile açıklanabileceği gibi sporcu kimliği ile de tanınabilmek durumundadır. Söz konusu kimlikler varlıklarını sürdürdüğü topluluklardaki rol ve konumundan ötürü olmaktadır (Yanmış ve Kahraman, 2013). Elde ettiği başarılar, sevdiği sporu yapıyor olması, çevresinde olan bireylerin ve takımdan arkadaşlarının yardımı spora karşı bağlılık durumunu ve beraberinde iyi bir sporcu kimliği meydana getirmesinde tesiri bulunan unsurlardır. Çetinkaya (2010), kuvvetli sosyal etkileşim ve olumlu noktadaki sporculuk hayatının da sporcu bireyin kimlik oluşturması durumuna tesir edeceğini ifade etmektedir. Sporcu bireyin kimlik meydana getirmesinde başka bireyler ile yer aldığı sosyal etkileşim hali ve spor faaliyetlerinde olan meşguliyet seviyesi de tesir oluşturmaktadır (Proios, 2013). Çevresinde yer alan kişilerin bireyi oluşturduğu sporcu kimliği ile tanınması bu role bürünen sporcu bireyin pozitif açıdan performansına ve oluşturduğu kişilik yapısına fayda sağlamaktadır (Anderson, 2004). Fizyolojik açıdan etkenlere kıyasla psikolojik olarak etmenler de bir sporcu birey üstündeki tesirleri bütün spor bilimciler etrafından onaylanmaktadır (Utku, 2018). Bu yüzden çevresinde olan

insanlar tarafından pozitif açıdan onay alan kişinin, spor alanında performansında ve sporcu karakterinde pozitif yükselmeler yaşanabilir.

Kimlik teorisi, atletik kimliği anlamak için teorik bir çerçeve sağlar. Brewer ve ark. (1993) atletik kimliğin yapısını “*bireyin atlet rolüyle özdeşleşme derecesi*” olarak tanımlamıştır. Atletik kimlik başlangıçta tek boyutlu bir yapı olarak önerildi, ancak daha yakın zamanlarda sosyal kimlik, ayrıcalık ve olumsuz duygulanım faktörlerinin yapı içinde kapsandığı gösterildi (Ronkainen ve ark., 2016; Stephan ve Brewer, 2007). Atletik kimliğin kalitesi ve derecesi, sosyal faktörlerin, seçkinliğin, olumsuz duygulanımların bir ürünü olarak kabul edilir (Stephan ve Brewer, 2007). Sporcunun başkalarının bakış açısıyla kendisini bir sporcu olarak algılama derecesi (sosyal), bir kişinin atletikliğinin diğer kimliklere ağır basması (münhasırlık) ve atletik statü tehdit edildiğinde yaşanan olumsuz duygunun derecesi (olumsuz duygu) atletik kimliğin tezahürüne katkıda bulunur (Stephan ve Brewer, 2007). Sporcunun rolü ile aşırı özdeşleşme ve münhasırlık, atletik kimliğin kapanmasına atıfta bulunur ve kapsamlı erken bağlılığın ürünüdür ve buna sınırlı kimlik araştırması eşlik eder (Brewer ve Pepitas, 2017).

Anderson (2004) meydana getirdiği araştırmada her açıdan fiziki etkinliklerin sportif kimlikle alakalı sayıldığını, Horton ve Mack, (2000) ise spor güveni halini sportif oluşumlu kimliğin yükselttiğini ortaya atmaktadırlar. Ek olarak sporcu bireylerin kamuoyu noktasından destek sahibi kuvvetli bir saygınlığı olmaları onların oluşturdukları sporcu kimliğinin bir parçasını meydana getirmekte ve söz konusu bileşenler sporcu bireylerin özsaygılarını da yükseltmektedir. Reifsteck (2011), birbiri ile uyumu tutumlar açısından sporcu kimliğinin kişiler için bir ilham unsuru yaratabileceğini açıklar. Kişi sahip olduğu spor kimliği ve söz konusu kimliğe hizmet sağlayan tutum kalıpları gösterecek ve başka insanlar açısından da takdir edilmeleri mümkün olacaktır.

Sportif anlamda bir hayat kısmının kişi yaşamına kattığı etkinliklerin büyük bölümü sporcu kimliğine hizmet etmeyi yerine getiren faktörler arasında sayılabilir. Dâhil olma durumunda olunan spor faaliyetlerine bağlı şekilde meydana getirilen her tutum söz konusu kimliğe hizmet eder şeklinde olacaktır. Örnek vermek gerekirse, futbol oynayan bir sporcunun yaşamına yönelik meydana getirdiği tutum modeller (düzenli olarak beslenme hali, düzenli uyku düzeni) onun meydana getirdiği sporcu kimliğinden kaynaklı meydana gelebilir (Çetinkaya, 2010).

Kişisel spor yapma haline göre takım sporu yapma durumunun, ailesel boyutlu destek hali ve isteklendirmesinin sporcu kimliğini ciddi şekilde kuvvetlendirdiği saptanmıştır (Çetinkaya, 2010). Ek olarak Black ve Weiss (1992) ailesel yoğunluklu destek hali ile isteklendirmenin, çocukların becerileriyle ilgili kanaatlerini daha pozitif hâle soktuğunu saptamışlardır. İncelemeciler özellikle yükselen olumlu ailesel odaklı destek ve isteklendirme ile yükselen olumlu beceri algılamaları içinde pozitif etkileşimler bulmuştur. Grove, Lavalley ve Gordon (1997), 48 adet eski elit sporcu üstünde sporcu kimliği ve kariyer bitmesi ile üstesinden gelme taktikleri konulu incelemelerinde, sporcu kimliğinin üstesinden gelme evreleri ile duygusal olarak ve sosyal uyum haliyle, emeklilik durumu öncesi programlamalarda ve kariyerle alakalı hüküm verme stresleriyle anlamlı şekilde etkileşimler gösterdiği saptanmıştır.

Sporcu kimliğinin kişi yaşamına dâhil ettiği bazı sportif faaliyetler onlarda bazı psikolojik evrelerin meydana gelmesinde pozitif fayda oluşturabilir. Cason ve Gillis (1994), temeli fiziksel etkinliklere bağlı olan gençlik etkinliklerinin bazı pozitif evreler için bazı pozitif evreler adına zemin oluşturabileceğini açıklamaktadırlar. Araştırma yapan kişiler mecraya dayalı şekilde gençlik programlarının kendine güven hali, özgürlük ve öz-yeterlilik gibi bölümlerde genç bireylerde olumlu farklılıklara sebebiyet verdiğini açıklar. Larson (2000) ise, temelli olarak mecraya dayanan spor faaliyetlerinin bu gibi kazanım durumları için en olması gereken faaliyet alanı olduğunu düşünmektedir.

2.3. Antrenör

Antrenör, üstün başarı düzeyinde idman ve hazırlama eğitiminin lazım ettiği formasyonu barındıran, bedenen ve ruhen sağlayıcı, spor etkinlikleri ve beden eğitimi alanında yer alanları çalıştıracak kuvvete ve bilgi birimine, beraberinde sosyo-psikolojik bilgi ve yeteneği de olan eğitici ve çalıştırıcı bireylere denilmektedir (Keten, 1974).

Spor koçluğunun genel amacı, sporcuların performans gelişimini kolaylaştırmaktır ve başarılı sonuçlar büyük ölçüde ilgili koçun belirli alanlardaki bilgi, beceri ve yetkinliğine bağlı görünmektedir (Gilbert, 2016; Haugan ve ark., 2021). Côté ve Gilbert(2009), koçluk etkinliğini neyin oluşturduğuna ilişkin derinlemesine analizlerinde koçluk uzmanlığını oluşturan üç bilgi alanına dikkat çekmiştir:

- 1- Profesyonel (spor biliminin içerik bilgisi ve spor becerilerini nasıl öğrettiği),

2- Kişilerarası (bir antrenörün nasıl farkında ve düşünceli hale geldiği bilgisi) ve

3- Kişilerarası (oyuncular, medya ve diğer antrenörler gibi diğer kişilerle nasıl bağlantı kurulacağı bilgisi).

2.3.1. Antrenörün Kimliği

Sosyal kimlik yaklaşımı, sosyal gruplara anlamlı bağlanmaların insanların gruplararası ve grup içi deneyimlerini nasıl şekillendirdiğini açıklayan teorik bir çerçevedir (Tajfel ve Turner, 1979; Turner ve ark., 1987). Bir yapı olarak sosyal kimlik, anlam duygusu (yani bilişsel merkezilik), olumlu duygulanım (yani grup içi duygulanım) ve ait olma (yani grup bağları) nedeniyle belirgin bir grup üyeliğinden türetilen kişinin benlik kavramının bir bölümünü temsil eder (Cameron, 2004; Tajfel ve Turner, 1979). Bir kişinin belirli bir gruba güçlü bir şekilde özdeşleşmesi, onların grubun değerlerini, hedeflerini ve normlarını benimsemelerine ve desteklemelerine yol açabilir (Tajfel, 1981; Turner ve ark., 1987). Ek olarak, paylaşılan bir sosyal kimlik, üyelere psikososyal faydalar (örn., sosyal destek, toplu etkinlik) sağlar, grup davranışını motive eder (örn., uygulama sırasında yoğunluk ve uygulama) ve 'prototipik' grup üyelerinin (örn., ekip liderleri; Haslam, Fransen ve Boen, 2020) hepsi sporcuların spordaki deneyimlerine katkıda bulunur. Sosyal kimlik yaklaşımına göre liderlik, liderlerin ve takipçilerin kendilerini bir gruba ortak üyelikleri ile bağlı olarak gördükleri, grubun ihtiyaç ve isteklerini yerine getirmek için çalıştıkları bir grup sürecidir (Haslam ve Reicher, 2016). Bir kimlik liderliği yaklaşımını benimseyen liderler, gruplarının ortak sosyal kimliğini oluşturan normları, hedefleri ve değerleri temsil eder, iletir, yaratır ve yerleştirir (Haslam, Reicher ve Platow, 2020).

Kimlik liderliği, liderlerin dört ilkeyi ortaya koymasıyla karakterize edilir: (1) kimlik prototipliği (bizden biri olmak), bir liderin kendilerini merkezi bir figür ve grup üyesi olmanın ne anlama geldiğini tanımlayan özellikleri bünyesinde barındıran biri olarak konumlandırma yeteneğini temsil eder; (2) kimlik geliştirme (bunu bizim için yapmak), bir liderin kişisel veya diğer grupların çıkarlarından ziyade grubun temel çıkarlarını teşvik etmeyle ilgili davranışlarını yakalar; (3) kimlik girişimciliği (biz duygusu yaratmak), bir liderin paylaşılan bir sosyal kimlik yaratma ve takipçilerden bir kimlik için destek sağlama becerisine atıfta bulunur ve; (4) kimlik impresarioship (bizi önemli kılan), liderlerin grubun değerlerini, hedeflerini ve normlarını üyelere yerleştirmek için uyguladığı yapıları ve faaliyetleri kapsar (Haslam, Reicher ve Platow, 2020). Bu kimlik liderliği davranışları,

organizasyonlar/endüstri (Steffens vd., 2014), egzersiz (Stevens vd., 2018) ve spor (Herbison, Cowan, vd., 2020; McLaren ve ark., 2021) dâhil olmak üzere çeşitli bağlamlarda korelasyonel ve nitel araştırmalarda incelenmiş ve desteklenmiştir.

Sporla ilgili olarak, antrenörler sporcularının deneyimlerini büyük ölçüde etkileyebilir (Sheridan ve ark., 2014). Örneğin, koçların davranışları, organizasyon becerileri ve uygulamaları ve rekabeti kolaylaştırma yeteneği, gençlerin spora sürekli katılımını motivasyon ve eğlence gibi faktörlerle etkileyebilir (Fry ve Gano-Overway, 2010; Mageau ve Vallerand, 2003; Smith ve ark., 1979). Bu önemlidir çünkü sporun gençlere hem kısa hem de uzun vadeli fiziksel, psikososyal ve duygusal faydalar sağlama potansiyeli vardır (Eime ve ark., 2013). Genellikle bu faydalar, sporcular daha toplum yanlısı ve daha az antisosyal kişilerarası ilişkiler ile karakterize edilen bir takım ortamını destekleyen antrenörlere maruz kaldıklarında gerçekleşir (O'Connor ve ark., 2020; Taylor ve Bruner, 2012). Bu anlayışla spor araştırmacıları, koçların ve sporcu liderlerinin bireysel ve takım sonuçlarını kimlik liderliği perspektifinden nasıl etkilediğini incelemeye başladılar (Stevens ve ark., 2020).

2.3.2. Antrenör Tipleri ve Özellikleri

Benlik özellikleri noktasından antrenörlerin beş grupta incelendiği fikri egemendir. Bu açıdan (Çalışkan, 2001);

- >Aşırı disiplin sahibi otoriter konumda,
- >Uysal huyda ve iyi huylu,
- >Gergin ve hareketli,
- >Gevşek çalıştırıcı şeklinde gruplara ayrılmıştır

Aşırı Disiplinli Otoriter Antrenör Tipi

Esas itibari ile lazım olan deneyimi bulunmayan genç antrenörlerdir. Sporculara ve bireylere çok fazla güven duymaz, onlar adına idare etmek her şeyden daha çok önemlidir. Kontrol kendiliğinden olduğunda çok büyük bir endişe hali, gerginlik durumu ve güvensizlik duyarlar. Başarı göstermek çabasında, boyun eğilmesinden hoşlanan ve bu

durumu isteyen, cezalandıran, hoşgörü sergilemeyen, uygulaması esnasında şiddeti de katan antrenör türü olarak geçmektedir. İyi tarafları; disiplin alanı meydana getirir, sporcuların amaçlarına yoğunlaşmalarına destek oluşturur (Sevim, 2006).

Olumsuz tarafları; arka arkaya yaşanan yenilgiler, sporcuda gerginlik meydana getirebilir, tekrardan aynı isteği ve heyecanı sağlamak zordur. Birçok tecrübeli oyuncu, otoriter, yüksek düzeyde disiplinli davranışlara denk geldiklerinde, taze bir antrenör aramaya başlar (Başer, 1996).

Uysal ve İyi Huylu Antrenör Tipi

Bu tür çalıştırıcı grupları saygı gösterilen, sempati duyulan ve sevilen kişilerdir. Oyuncuyla özverili iletişim içine girerler ve sıkıntılarda olumlu yöntemlerden faydalanırlar. Oyuncular bu yaklaşımlı antrenörler ile basit şekilde iletişime geçerler. İyi tarafları; karşılıklı şekilde sevgi gösterilmesi ve hoş duyguların olması, takım ruhunu kuvvetli hale getirir ve çoğunlukla istenilenin üzerinde sonuçlar yaşanır. Sporcular istenilenden daha da çoğunu gösterirler. Negatif tarafları; antrenör kuvvetsiz bir görünüm gösterip esnek şekilde tutum sergilemesi sebebi ile egemenliğinin düşük olmasına sebebiyet verebilir (Başer, 1996).

Gergin ve Hareketli Antrenör Tipi

Devamlı bir telaş içindedir ve çok fazla seviyede alınganlık sergiler. Spor ile ilgili bilgi hali tam şekildedir ancak huzursuzluk içindedir. İyi tarafları; oyuncu devamlı formundadır ve daha çok çalışma gösterir. Kötü tarafları; antrenörde olan yoğun şekilli istek oyuncuda bıkkınlık hissi yaratabilir. Sezon daha bitmeden oyuncularda formda azalma olabilir ve sürekli gerginlik hali oyuncuyu bıktırabilir (Çalışkan, 2001).

Gevşek Antrenör Tipi

İtaatlik göstermeye meyilli bulunan, bütün olanları rahatlık ile bekleyen, ciddiyet hali doğru olmayan antrenör için geçerlidir. Gevşek yapılı, edilgen halde ve gerginlik esnasında bir tarafı olmayan, düşüncelerini ortaya atmayan bir kişiliği bulunmaktadır. Söz konusu tutumlar, takıma ve oyunculara yönelik ilgi gösterilmemesinin kanıtı şeklindedir. Sporcular form tutmazlar ve bu sebep ile antrenör sadece danışmanlık görevi gösterir. İyi tarafları; sporcuya veya kişiye bağlı bulunmadığından, hür olma düşüncesi oluşturur. Söz konusu

rahatlık hali, takımın başarısı halinde baskıcı bir olay oluşturmaz. Kötü tarafları; antrenör ciddi olaylarda noksan kalır. Bütünüyle bir gelişim durumu sergilemez. Oyuncu, antrenöre bağlılık göstermediğinden ne şekilde tutum sergilemesi gerektiğini idrak edemez (Sevim, 2006).

2.3.3. Antrenörün Görevleri

Yetkisi bünyesinde bir antrenör bazı sorumluluklar almıştır. Bu sorumluluklar (Konter, 2006);

>Sporcu bireylerin çok yönlü olarak, fiziksel-fizyolojik olarak, psikolojik ve sosyal gelişimlerine destek oluşturmak.

>Meydana getirilen spor aktivitelerinin istemlerine ve ihtiyaçlarına yönelik özel fiziksel-fizyolojik olarak, psikolojik ve sosyal gelişimin yerine getirilmesi ve bu gelişimin korunmaya çalışılması.

>Spor faaliyetlerinin istemlerine yönelik psikolojik hazırlık evresinin yerine getirilme durumunda spor ve egzersiz psikologlarından destek almak, bu durumlarda kendisini bilgi sahibi etmek.

>Takımın en uygun olarak gelişim halini, hazırlığını sağlamak adına programlar oluşturmak, periyodik şekilde ölçüm ve testlerle değerlendirmeler eklemek.

>Her sporcu kişinin sağlığını koruma altına almak ve gelişimini sağlamak.

>İmkânlar dâhilinde olan tüm güvenlik önlemlerini düşünerek sporcu bireyin sakatlık yaşamasının önüne geçmek.

>Fizyolojik şekilde ve psikolojik antrenmanların temelleri, beslenme durumu, toparlanma durumu ve planlamayla alakalı şekilde sporcu bireylerin teorik açıdan bilgilerinin gelişiminin sağlanmasına ve çoğaltılmasına destek oluşturmak.

>Sporcu kişilerin aktif olarak ve bilinçli şekilde dâhil olmalarına destek oluşturmak.

>Sporcuların isteklendirmelerini güvencelemek.

>Faydalı iletişim ve etkileşim yetenekleri ile sporcu bireylere danışmanlık göstermek.

>Kendi uzmanlık alanlarında gerçekçi davranmak ve başka uzmanlıklara saygı duymak ve destek istemek.

>Ekip faaliyetlerini kuvvetlendirmek.

2.3.1. Antrenörde Aranılan Nitelikler

Başarılı bir antrenörde olması gereken kimi özellikler şu şekildedir (Konter, 1996):

>Yaptığı mesleğe sevgi duymalı, öz-güveni bulunmalı,

>Kuvvetli benliği olmalı,

>Kuvvetli ve olması gereken düzeyde güdülenmesi olmalı,

>Hareket ve davranışlarıyla emsal oluşturmali,

>Akıllı olmalı,

>Dürüst olmalı ve güven hissedilmeli,

>Şüphelerini ve noksanlıklarını saklamalı,

>Bunalım halinden uzak durmalı,

>Hâkimiyetçi özellik göstermeli(katı değil yumuşak bir hâkimiyet kurmalı),

>Benlik saygısıyla dışa dönük şekilde bulunmalı,

>İyi bir psikolog görevi göstermeli, kişi benliğini bilmeli, reaksiyonlarını öğrenen biri sayılmalı,

>Empati yapabilmeli,

>Fiziki becerileri noksan olmamalı.

2.3.1. Sporcu Gelişiminde Antrenörün Rolü

Olumlu sonuçlar arasında daha iyi atletik performans (Horton ve Mack, 2000), çocuklar ve ergenler için artan fiziksel aktivite ve spora katılımı (Anderson ve diğerleri, 2009) ve spora bağlılığa yardımcı olan daha güçlü sosyal ağların geliştirilmesi ile mümkündür (Cutler, 1994; Horton ve Mack, 2000; Lavalley ve ark., 1997). Yine de, yüksek atletik kimlik düzeylerinin potansiyel olumsuz sonuçları genellikle daha fazla endişeye neden olmakla birlikte öğrenci rolüyle ters bir ilişki (Adler ve Adler, 1991; Hale ve Waalkes, 1994; Melendez, 2009-2010; Miller ve Kerr, 2003; Sturm ve diğerleri, 2011), kimliğin kapanmasına yol açabilecek diğer rollerin dışlanması sporcu rolüne aşırı odaklanma (Albion ve Fogarty, 2005; Beamon, 2012; Brewer ve Petitpas, 2017; Brewer ve ark., 1993; Brown ve ark., 2000; Linnemeyer ve Brown, 2010), kariyer gelişimine daha az odaklanma (Brown ve ark., 2000; Houle ve Kluck, 2015; Linnemeyer ve Brown, 2010; Murphy ve diğerleri, 1996; Tyrance ve ark., 2013) ve atletik emeklilik yoluyla çalışmanın daha fazla zorluğu (Alfermann ve ark., 2004; Baillie ve Danish, 1992; Brewer ve ark., 1999; Cutler, 1994; Lally, 2007; Lavalley ve ark., 1997; Webb ve ark., 1998) gibi faktörleri de içermektedir.

Antrenörlük, sporda gerçekleştirilecek teknik, taktik ve fiziksel becerileri öğretmekten çok daha fazlasını içeren kişiler arası bir süreçtir. Yapılan araştırmalar (Bloom & Salmela, 2000; Butler, 1997; Chelladurai, 1990; Salminen & Liukkonen, 1996; Smith & Smoll, 1996; Vealey ve ark. al., 1998) bir antrenör ve sporcu arasındaki kişilerarası, ikili ilişkinin sporcu memnuniyeti ve performansı için çok önemli olduğunu göstermiştir. Jowett ve Meek'e (2000) göre, "*antrenör ve sporcunun birbirini ne ölçüde etkilediği ve sonuç olarak performans ve genel olarak katılım, koçluk süreci için temel konulardır*". Antrenör ve sporcu arasında kurulan ilişkinin önemine rağmen Wylleman (2000), spor ve egzersiz ortamlarındaki ilişkilerin incelenmesinin "keşfedilmemiş bir alan" olduğunu belirtti. Bu noktaya kadar, antrenör-sporcu ilişkisini ele alan teorik bir çerçeve eksikliği vardı. Sonuç olarak, Jowett ve meslektaşları, antrenör-sporcu ilişkisinin doğasını ve içeriğini belirlemek için bir dizi nitel vaka çalışması yürüttüler (Jowett, 2003; Jowett & Cockerill, 2003; Jowett & Meek, 2000). Bu araştırmacılar, Kelley ve meslektaşlarının (1983) kişilerarası ilişkiler tanımını da içeren kişilerarası kavram ve teorilere ilişkin mevcut literatüre güvendiler: İki kişinin duygularını, düşünceleri ve davranışları karşılıklı ve nedensel olarak birbirine bağlıdır.

2.4. Antrenör Sporcu İlişkisi

2.4.1. Sporcu

TDK sözlüğü sporcu sözcüğünün anlamı şeklinde “spor ile uğraşan kimse” olarak ifade etmektedir. Söz konusu açıklama tam şekilde sporcu kavramının anlamını taşımamaktadır. Spor yapan insanları saymaya kalkarsak “yönetici”, “çalıştırıcı”, “masör”, “doktor” gibi çok fazla meslek grubuna ait olarak kişiler dâhil edilmektedir. Kapsamlı bir ifade ile sporcu kavramını açıklamak istersek ‘sporcu belli başlı kurallar ile araçlı şekilde ya da araçsız şekilde, tek ya da toplu biçimde kendini spora yönelten, daha ileri bir merhalede sporu meslek haline getiren, rekabet sahibi, dayanışma sahibi ve kültürel bir olgu kapsamında bulunan, fizik ve moral yanı bulunan, meydana getirdiği işten parasal ve manevi şekilde tatmin olan sporun aktif elemanı şeklindedir (Erkal, 1992).

2.4.2. Antrenör Sporcu İlişkisinin Kavramsallaştırılması

Sporcu-antrenör ilişkisini incelemek için uygulanan yaklaşımlar zamanla farklılaştığından, inceleme yapanların kişilerarası etkileşimleri kavram haline getirmesi de farklılaşmıştır. Sporcu-antrenör ilişkisi üstüne oluşturulan ilk incelemeler, spora has sayılmayan değerlendirme vasıtalarını spor psikolojisi bağlamıyla alakası bulunmayanlar kapsamıştır (Vealey, 1986). Antrenör ve sporcu arasındaki sonraki araştırmalar, ilişkiyi tesir altına alan çalıştırıcıların yöneticilik özelliklerine, tutumlarına ve otorite becerilerini ne şekilde uyguladıklarına yoğunlaşmıştır (Chelladurai ve Saleh, 1978). Bununla beraber, söz konusu modeller çalıştırıcılık kaynaklarında çok fazla araştırmayı bilgisine eklemiş sayılsa da antrenörlerin yöneticilik tutumlarına yoğunlaşma ve sporcu bireyin etki durumları, etkileşimin ikili şekilde doğasını ve duygusal olarak bileşenlerini büyük oranda yok saymaktadır (Jowett, 2007). Antrenör-sporcu ilişkilerini açıklamak adına sosyal ve bilişsel psikoloji halinde ilişkilerde olan bilişlerin, hislerin ve tutumların birbiri ile alakalı sayıldığını sergileyen incelemeler kullanılmıştır (Jowett ve Meek, 2000).

Sporda olan etkileşimler tipik şekilde isteğe yönelik ve üstün performans odaklı bulunmaları sebebi ile kendine has sosyal bağımlılık biçimleri halindedir (Jackson, Grover ve Beauchamp, 2010). Sporcu ve antrenör etkileşiminin spor açısından en mühim kişilerarası etkileşim sayıldığı, hislerin, etkileşimlerin meydana getirilmesi ve devam ettirilmesinde ayrılmaz bir bölüm olduğunu ortaya atmıştır (Cremona, 2010). Antrenör ve

sporcu arasında olan ilişkiyi idrak etmek ve tanımlamak adına farklı kavramsal modeller meydana getirilmiştir. Spor esnasında çok boyutlu liderlik modeli ile açığa çıkan kavramsal modellere, motivasyonel yaklaşım modeli, sosyal değişim yaklaşımı, bağımlılık yaklaşımı) dâhil edilmiştir (Wylleman, 2000).

Wylleman (2000), antrenör-sporcu ilişkisini, çalıştırıcı ve sporcu tutumlarına yönelik 3 evrede açıklanmasını öneri olarak sundu: kabullenme durumu- reddetme durumu, baskınlık durumu- teslimiyet durumu ve sosyallik durumu, duygusallık durumu. Söz konusu evreler, ilişkiye bağlı davranışları, ilişkide olan kuvvet noktasını ve ilişkide olan kişisel rolleri açıklar.

Sporcu-antrenör ilişkisini kavramsal bir sınırlamanın meydana getirilmesine dair ilk girişimlerden bir tanesi de Poczwadowski ve meslek arkadaşları tarafından meydana getirilmiştir. Fenomonolojik olarak nitel bir metodoloji uygulayarak, bu söz konusu araştırmacılar etkileşimin aktivite hali, etkileşim ve bakım içinde üç ana yapısını oluşturmuşlardır (Poczwadowski, Barott ve Henschen, 2002). Sporcu-antrenör etkileşiminin en verimli bir isteklendirme modeli ile alaka kurmak hedefi ile söz konusu ortaklığı kendi geleceğini ayarlama teorisi açısından açıklanmıştır (Mageau ve Vallerand, 2003). Söz konusu araştırmacılara yönelik çalıştırıcılar, sporcu bireylerin üç (özerklik, yeterlilik ve ilgili olma) temel gereksinim algısını tesir altına alarak sporcu isteklendirmesini direkt tesir altına alabilir. Özerklik hali bireyin kendi tutumlarını ve amaçlarını denetim altına alma gereksinimidir. Yeterlilik hali, kişisel ustalık hissini ve yeni yetenekler öğrenme becerisini açıklar. İlgili olma hali, ait olma hissi ve diğer insanlarla yakın etkileşimleri devam ettirme becerisiyle alakalıdır. Her ne kadar çalıştırıcılar söz konusu yapıları çok fazla biçimde tesir altına alabilse de özerkliği destekleyen tutumların eş zamanda üçünü de pozitif şekilde tesir altına aldığı düşünülmektedir.

Ayrı bir yaklaşımı kabul eden Lavoie (2004) sporcu-antrenör ilişkisinin her kişinin özgün olması, dâhil olması, kuvvetlenmesi ve çatışmasıyla başa çıkma becerisi şeklinde ayarlandığını ortaya atmıştır. Lavoie'nin sporcu-antrenör ilişkisini bir kavram haline getirmesi, karşılıklı olarak bağımlılığın, bağların ve psikolojik olarak gelişim göstermeyi yükselten ilişkilere dâhil olmanın, sporcu hoşnutluğunun ve performansının yükselmesini mümkün kılacağı düşüncesine dayanmaktaydı (Lavoie, 2004). Antrenör-sporcu bağlantısını açıklamak için onay alan en yaygın sınır karşılıklı olarak bağımlılık teorisinden yaratılmıştır Jowett ve Meek (2000). Bağımlılık hali, yakınlık hali, tamamlayıcılık hali ve beraber yönelim

evrelerini kapsayan bir kavramsallaştırma yaratmışlardır (Jowett, 2007). Jowett ve Cockerill'in (2002) birlikte yönelim ölçüsü adına, sporcu-antrenör ilişkisinde olan bağımlılık seviyesinin daha iyi idrak halini oluşturmuştur; bunun sebebi, bireyin benzerlik, gerçek olarak benzerlik ve ikili üyeler arasında gerçekleşen empatik düşüncedeki tutarsızlıkların ayarlanmasına izin vermesi durumudur. Jowett ve Cockerill'in (2002), antrenör-sporcu etkileşimleri üstünde mühim bir tesiri olduğu ortaya atılan birbiri ile alakadar olan 3 adet bilişsel, davranışsal ve bilişsel bileşenleri teorik hale getirip test oluşturarak modelleri daha da hassas hale getirmiştir. Söz konusu bileşenlere yakınlık hali (Berscheid, Snyder ve Omoto, 1989), bağlılık hali (Rusbult ve Buunk, 1993) ve tamamlayıcılık (Kiesler, 1997) ilişki yapılarına atıf yapılarak 3C ismini vermişlerdir.

Karşılıklı şekilde bağımlılık haline uzanan Jowett ve Ntoumanis'in (2004) oluşturduğu çalıştırıcı sporcu etkileşimi ölçeği nicel temellerle sağlam hale getirilmiştir. Oluşturulan model ilk olarak ilişkinin duygusal, bilişsel ve davranışsal faktörlerini, yani yakınlık halini, bağlılık halini ve tamamlayıcılık halini simgeleyen üç yapının birbiri ile bağımlılığına uzanmaktadır (Jowett ve Meek, 2000). Jowett ve Ntoumanis (2004) tarafından, 3Cs şeklinde isimlendirilen modele uzanarak, antrenör-sporcu etkileşiminin niteliğini ölçme hedefi ile "yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık" alt evrelerini kapsayan bir ölçek oluşturmuştur (Jowett ve Ntoumanis, 2004). Modele Jowett (2007) tarafından birlikte yönelim şeklinde isimlendirilen dördüncü olan yapı dâhil edilmiştir ve ilişki içinde olanların ilk üç yapı oluşumunu ne şekilde algıladıklarını içeren meta algıyla alakalandırılmıştır. 3Cs adı ile de bilinen model Jowett (2007) tarafından birlikte yönelik kavramı niteliğinin dâhil edilmesi ile 3Cs+1 şeklinde uygulamaya geçirilmiştir. Model için yakınlık hali duygular ile alakalıdır. Sporcu ve antrenör arasında meydana gelen birbirini sevme hali, karşılıklı olarak güven, saygı duyma ve takdir etme gibi duygusal tarafları yansıtacak şekildedir (Davis, Appleby, Davis, Wetherell ve Gustafsson, 2018). Bağlılık hali, ilişkinin bilişsel şekilde faktörünü yansıtır konumdadır. Sporcu ve antrenörlerin gelecek zamanda ilişkiyi devam etme arzusunu sağlar (Jowett ve Ntoumanis, 2004). Sporcu bireyin ya da antrenörün uzun bir dönem sıkı sıkıya bağlı şekilde sportif bir ilişki devam ettirme noktasındaki fikirleri ile açıklanır (Davis vd., 2018). Tamamlayıcılık hali, sporcu ve antrenör performansını arttırmak için istekli, uyum sahibi, hassas biçimde birlikte çalışmalarını ifade eder (Jowett ve Timson- Katchis, 2005). Birlikte yönelim hali, sporcu ve antrenör arasında aktarılan amaçlar, istekler, değerler ve inanç durumları gibi eş bir düşünce şekli yaşandığında oluşur (Jowett ve Ntoumanis, 2004). Sporcu-antrenör

etkileşimin nitel esaslarını çoğaltan “ Antrenör-Sporcu İlişkileri Envanteri”, araştırma yapanların antrenör ve sporcu bireyleri arasında olan bağlarının birbirine yönelik şekilde değerlendirmelerini kapsayabilecek nitel araştırmalara dâhil olmasını mümkün kılacak biçimde yapılmıştır (Yang ve Jowett, 2012).

2.4.3. Antrenörlük Düzeyleri

Spor faaliyetlerine giden gençlerde spor anlamında yetenekler öğreten antrenörler arasında olan bağ halinin özel bir değeri söz konusudur. Aynı yaşta olan sporcu gençlerin eğitim ve öğretimler esnasında meydana gelen sıkıntılar ve söz konusu sıkıntılarda antrenörlerin tutumları çok ayrı haldedir. Bu noktada spor faaliyetlerine katılmayı isteyen gençler benlik ve tutum özelliklerinin birbirinden ayrı olmasına yönelik yine de saptanacak eş davranış özellikleri açısından nitelendirilmesi lazımdır (Öztabağ, 1974).

Ergenlik Öncesi Gruplar (10-13 Yaş)

Antrenör, ergenlik döneminden önceki çocuğun gelişim halinde çalıştırıcılık adına lazım olan alttaki ilkeleri benimser ve uygular (Kuter ve Öztürk, 1997):

- >Çocuğun meydana getirdiği işten çok onunla ilgili olma durumu.
- >Çocuğun ihtiyaçlarını ayarlamak.
- >Sportif faaliyetleri pozitif hayat görüşü biçiminde ele almak.
- >Çocuğu anlamlı amaçlara yöneltme ve bunları ödüllerle kuvvetlendirmek.
- >Çocuğu lazım olan zamanlarda güvence altına almak ve destek oluşturmak.

Antrenöre düşen mühim sorumluluklardan bir başkası da çocuğun gelişim göstermesi adına lazım olan sağlıklı bir alan oluşturmak ve çocuğun düzenli şekilde yeteneklerinin bilimsel metotlarla ayarlanıp ileriye taşınmasıdır.

Ergenlik Çağı Gruplar

13-17 yaş arasında olan genç bireylerdir. Bu yaşta olan bireye artık çocuk gözüyle bakılmaz. Bedensel olarak cinsel seviyeye çıkmıştır. Ergenlik döneminde olan genç bireyin

araştırılması çalıştırıcılık açısından oldukça güç haldedir. Sporcu genç olması açısından, antrenörün aşırı seviyede bir önem göstermesi lazımdır. Ergen birey devamlı yaptıklarının antrenör açısından beğenildiğini veya hoşnut olunmadığını, tutumlarının istenilen tutumlar mı yoksa onların dışında bir ihtiyacı olan tutumlar mı olduğunu merak eder. Antrenör açısından ergenlik döneminde olan bireylerin etkili şekilde nitelendirilmesini basit hale getirecek bazı prensipler vardır (Öztabağ, 1974);

>Antrenör ifade ettiklerini ilk olarak kendi yapmalıdır.

>Antrenör sporcuların ihtiyaçlarına kulak vermelidir.

>Antrenör, sporcuyla doğru sayılmayan bir yöne itmekten kati biçimde uzak durmalıdır.

>Antrenör, genç bireylerin sergileyeceği bir bölüm çirkin ve kötü tutumların olabileceğini önceden kabul etmelidir.

Yüksek Öğretim Çağı

Söz konusu çağda bulunan genç, hayatında kendini özgür hissetmesiyle eğitimcilerin bu özgürlük arzusunu araştırmaya yöneltmiştir. Bu durum oyuncu açısından da böyledir. Bu çağda olan oyuncu, antrenörüne yönelme gösterip onun düşünceleri üstünde yoğunlaşabilir. Oyuncu genç ile ilgili daha önceden tutulmuş notlar, ayarlanmış gözlem sonuçları, antrenöre mühim seviyede yardımcı olur. Faydalı bir antrenör, bu alınan notlardan faydalanarak oyuncu genç bireyin ilgilendikleri, hedefler, yapmak istediği amaçları, kısaca benliğinin esas hatlarını fark edebilir. Bu şekilde antrenör, genç bireyin hayati hedeflerine ulaşmasında ve söz konusu hedefleri incelemesinde ve istediği iş olanakları noktasında destek olabilir (Öztabağ, 1974: 380-382).

Profesyoneller

Bu takımda yer alan genç bireyler, ötekilerden ayrı şekildedir. Diğerlerinde eğitim alanının, okulun genç bireye fayda sağlayacağı bir yol ve meslek halinden söz edilir. Antrenörle kurulan bağ halini de spora ya da bir mesleğe yönelmeleri noktasında mühim sayılır. Bu nedenle yüksekokul veya okul zamanlarında bireylerde bir yarışmadan galip gelememenin, başarı göstermenin çok özel bir mühim hali yoktur. Sporu bir gelecek hali,

sporculuk olgusu halini de kendisine bir meslek haline getiren genç bireylerde, başarı göstermek ya da başarı gösterememek ilk defa oldukça mühim haldedir (Kuter ve Öztürk, 1997).

Profesyonel olan oyuncular; kişisel bağ haline daha fazla ihtiyaç duyarlar. Söz konusu bağ onlar adına kendilerinin önemli olduğu hissini meydana getirir. Bu şekilde profesyonelliğin sadece parasal takas haline bağlı bir bağ yaratacağı fikrinin önüne geçmiş sayılır. Antrenör-oyuncu arasında yer alan bağ, bir doğum günü programı, iş zamanı dışında nasıl olduğunu sorma, yeni yıl tebriği vb. farklı olaylarda ve durumlarda yer alabilir. Bu farklı iletişim, yazışma hali ve incelik durumu kurallarını yapma davranışları kişisel ilişki bağını da kuvvetlendirir (Öztabağ, 1974).

2.4.4. Antrenör Sporcu Çatışması

Çatışma durumu başka bütün ilişkilerde geçtiği şekilde sporcu-çalıştırıcı ilişkisinin de bir bölümüdür. Çalıştırıcılığın niteliğini tesir altına alması açısından da mühimdir (Wachsmuth, Jowett, Harwood, 2018). Çatışma durumuna, esas olarak bireyler arasında olan uyumsuzluk hali sebebiyet verir (Jowett ve Cockerill, 2002). Söz konusu uyumsuzluk, çoğunlukla bireylerin tutumlarındaki, ilgi alanlarındaki, isteklerindeki ya da değerlerinde olan değişikliklerde veya kıskançlık durumu ya da bireysel hoşnut olmama ile oluşmaktadır.

Gündelik hayatta gelişimi sağlanan kişisel ve sosyal ilişki durumları faydalı olma, sağlık durumu ve mutluluk adına hayati şekilde önem oluşturmaya karşın, bu ilişkiler sırasında yaşanacak çatışma hali de beklenen bir durumdur. (Wachsmuth, Jowett, Harwood, 2016). Çalıştırıcı-sporcu ilişkisi sporda esas konumundadır. Bu durumla beraber çatışma durumları, anlaşmazlık durumları ve doğru anlaşılammak bu ilişki durumunun kaçınılmaz bir bölümüdür. Sporcu ve çalıştırıcı arasında olan çatışma durumu esas itibari ile güven, saygı gösterme ve iş birliği noksanlığından ötürü olmaktadır (Wachsmuth, ve diğerleri 2018). Çatışma taraflar arasında meydana gelen stresli tecrübelerdir ve kalıcı şekilde çatışmalar bezginlik hali, tükenmişlik hali ve performans azalışları tehlikesini de yükseltmektedir. Yaşanan bir çatışmayı düzeltmek için şu metotlar gösterilir: Çatışma hali bastırılır, çatışma hiç olmamış gibi tutum gösterilerek yokmuş gibi sayılır, çatışma ele alınır ve bu varlık benimsenir, çatışma varlığını devam ettirir, sürünceme içinde kalır, çatışma halini çözüme ulaştırır (Bauman,1994).

Her açıdan bir ilişki durumunda çatışma hali beklenen bir şeydir ve bu sebep ile çatışma durumunda antrenörlerin ve sporcu bireylerin farkındalık halinin çoğaltılması önemlidir (Wachsmuth, ve diğerleri 2018). Çatışma durumu ilk olarak istenmeyen neticelere sebebiyet veren negatif bir olay şeklinde düşünülse de onarıcı bir biçimde idare edilirse pozitif neticeler yaşanabilmekte ve hatta yarar bile sağlayabilmektedir. Çatışma durumunun bu pozitif neticeleri şöyle açıklanabilir (Derbis ve Jedrek, 2010);

>Çatışma kendini bir değerlendirme içine dâhil etmeyi isteklendirir: Açık şekilde iletişime geçiyor muyum?

>Çatışma, sosyal yetenekleri geliştirmeyi sağlar: Diğer insanların duygularını olması gereken doğru bir biçimde idrak edebilir miyim?

>Çatışma hali, net bir bilgi alışverişinde yer alma olanağı oluşturur.

>Çatışma durumu, yaşananlar ile ilgili tarafların ne akıllarından geçirdikleri ve hissettiklerini aktarması açısından onlara bir şans imkânı tanır.

>Çatışma durumu, sıkıntının kendisi ile ilgili üretken bir tartışma yaratır ve ileriye dönük şekilde başka bir yol sunabilir: Bu anlaşmazlık durumu bizi ne şekilde ilerletebilir?

>Çatışma durumu, ilişkileri kuvvetlendirir ve karşılıklı şekilde güven halini yükseltir; konuşma hali, dinleme hali, anlama hali, çözme avantajı tarafları daha da yakın hale getirebilir.

Antrenörlerin, çatışma halini pozitif bir netice uyandıracak biçimde idrak etmenin, tanımanın ve idare etmenin en verimli yolunu öğrenmeleri lazımdır. Çatışma durumu ile başa çıkmak, başarı sahibi bir antrenörlüğün mühim fakat lazım olan bir parçası şeklindedir.

2.4.5. Antrenörün Problemlili Sporcularla İlişkisi

Sporde kendine güven hali, kişilerin, sportif noktada başarılı olmak adına çoğunlukla kendi yeteneklerine gösterdikleri inanç hali şeklinde açıklanırken; durumluk sportif kendine güven hali de bireylerin, spor açısından başarı gösterebilmek için kimi dönemlerde şahsi becerilerine yönelik hissettikleri inanç halini açıklar (Çetinkaya 2015). Sportif alanda

özgüven duygusunun gelişim göstermesi için bireyin veya çevresinin (medya kısmı, antrenörü, idarecisi, ailesi) belirlediği amaçlara erişmesi lazımdır. Kişi kısa dönemli amaçlarını yerine getirdikçe sportif alandaki özgüven hali çabucak yükselir (Işık 2018). Sporcu bireyler benlik kavramları açısından tutum gösterdiklerinde, kendilerini güven içinde ve yeterli şekilde hissederler, ancak zıttı bir olayda; kendilerini nitelendirmelerinden, kendilerine biçtikleri rollerden ayrı olduğu durumda ve arzu ettiklerinin haricinde tutum göstermeye itildiklerinde kendilerine yönelik güven durumları sıkıntıya girer (Çetinkaya 2015).

2.5. Antrenör Sporcu İlişkisi ile İlgili Çalışmalar

Özşaker ve ark. (2016) 491 adet genç sporcuyla meydana getirdikleri araştırmada sporcu-antrenör etkileşim niteliği ile isteklendirme durumu arasında olan etkileşimi araştırmıştır. Elde edilen veriler bağlılık hali ve yakınlık durumu alt evrelerinin içsel güdülenme halini anlamlı şekilde öngördüğünü ifade etmiştir. Ek olarak dışsal güdülenme durumunun da yakınlık alt evresi açısından öngörüldüğü ortaya atılmıştır.

Başka bir araştırmada sporcu ve antrenör etkileşim niteliği ile sportmenlik tutumu arasında olan etkileşimi inceleyen Güllü (2018)'nin incelemesine 227 adet sporcu dâhil olmuştur. İnceleme verileri sporcu bireylerin algıladıkları sporcu-antrenör etkileşimiyle sportmenlik tutumu arasında olan olumlu yönlü bir etkileşim bulunduğunu fark ettirmiştir.

Kişilik nitelikleri ile sporcu-antrenör etkileşimi arasındaki ilişki kısmında incelenen konulardan birisidir. Örnek vermek gerekirse Aşçı, Kelecek ve Altıntaş (2015) kişilik nitelikleri ve sporcu-antrenör etkileşimi kalitesini incelerken 213 adet sporcu ile inceleme yapmıştır. Elde edilen veriler, dışadönüklük ile destek halinin arasında olumlu, çatışma durumunun da olumsuz etkileşimini sergilemiştir. Nevrotizmin destek ve çatışma durumuyla olumsuz bir korelasyonu bulunmaktadır. Yumuşak başlılık ve sorumluluk hali ise çatışmayla olumsuz korelasyon sergilemiştir. Tüm bunlara ek şekilde niteler sorumluluk halinin çatışma alt evresinin en kuvvetli öngörücüsü olduğunu ortaya atmıştır.

Yang, Jowett, Chan (2014) ise kişilik niteliklerinin sporcu-antrenör etkileşimi ve memnuniyet hali üstünde tesirini araştırmıştır. 350 adet sporcu bireyin dâhil olmasıyla meydana gelen incelemenin verileri sporcu ve antrenörlerin dışa dönüklük ve sorumluluk kişilik niteliklerinin etkileşim kalitesi ve memnuniyet haline olumlu şekilde fayda

sağladığını sergilemiştir. Fehr (2017) ise NCAA sporcu kişilerinin antrenör-sporcu etkileşimi kalitesi ile sporcu memnuniyeti hali arasında olan etkileşimi incelemek hedefi ile 387 adet sporcu ile araştırma yapmıştır. İnceleme verileri bağlılık hali ve tamamlayıcılık alt evrelerinin sporcu memnuniyeti durumunun olumlu şekilde öngördüğünü sergilemiştir.

Birbirinden değişik psikolojik terimlerin antrenör-sporcu etkileşimine tesirinin araştırıldığı incelemelere örnek şeklinde Tolukan ve Akyel (2019) 112 adet futbolcunun dâhil edilmesiyle antrenör sporcu etkileşiminin sportif açıdan kendine güven seviyesiyle bağlantısı araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ise sporcu ve antrenör etkileşimi puanlarıyla sportif olarak kendine güvenme puan olgularının olumlu etki ilişkisi bulunduğunu ortaya atmıştır. Westfall ve ark. (2018) ise sporcu birey ve antrenör etkileşiminin, antrenör bitmişliğinin öngörücüsü olup olmadığı incelenmiştir. 131 adet antrenörün dâhil olmasıyla meydana getirilen araştırmanın elde edilen bulguları sporcu ve antrenör etkileşiminin her 3 alt evresinde (tamamlayıcılık evresi, yakınlık evresi, bağlılık evresi) çok yüksek puan elde edenlerin, bitmişlik ile az puan aldıkları saptanmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, farklı takımlarda hentbol oynayan hentbol sporcularının sporcu kimliği oluşmasında antrenör ve sporcu ilişkisini incelemek amacıyla tarama modelinde gerçekleştirilen bir çalışmadır. Franenkel ve Wallen (2006) bir araştırma içerisinde belirli bir konuya ait katılımcıların Tarama modeli bir konuya dair katılımcıların ilgi, görüş, yetenek, beceri veya tutumlarını belirlemeye çalışan araştırma modelini tarama modeli olarak belirtmişlerdir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara, Aksaray, Sivas, Konya, Kırşehir, Yozgat illerinde farklı takımlarda profesyonel hentbol oynayan 204 kadın 196 erkek toplamda 400 profesyonel hentbol sporcusu oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Yapılan araştırmada veri toplamak için anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Ölçek puanlarının belirlenebilmesi için kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum dereceleri cevap olarak verilmiştir. Ölçek puanları ile ilişkilendirilmek üzere katılımcıların, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, ne zamandır bu spor ile ilgilendikleri ve bu sporu hangi amaçla yaptıkları cevaplarına ulaşılmak hedeflenmiştir. Gerçekleştiren veri analizi çalışmasında antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve sporcu kimliği ölçeği kullanılmıştır.

Sporcu Kimliği Ölçeği: Bireyin sporcu rolüyle özdeşleşme seviyesi Sporcu Kimliği Ölçeği (Brewer& Cornelius, 2001) kullanılarak değerlendirildi. Sporcu Kimliği Ölçeği, katılımcıların sporcu rolüyle özdeşleşmenin özelliklerini (Ör. Sosyal kimlik, ayrıcalık ve olumsuz duygulanım) değerlendirmek için tasarlanmış yedi (7) maddeden oluşan ve 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen bir ölçektir. Katılımcıların sporcu kimliği, 7 madde için puanların toplamından elde edilen toplam bileşik puanla ölçülür. Ölçek Sosyal Kimlik, Sporla Sınırlanmışlık ve Olumsuz Duyuşsallık olarak toplam 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Daha yüksek sporcu kimliği puanları, sporcu rolüyle daha güçlü özdeşleşmeyi göstermektedir. Ölçeğin Türkçe çevirisi Öztürk ve Koca (2013) tarafından yapılmıştır.

Antrenör-Sporcu İlişkisi Ölçeği: Sporcuların antrenör-sporcu ilişkisinin algılanan kalitesi, Antrenör-Sporcu İlişkisi Anketi (CART-Q) kullanılarak ölçüldü (Jowett ve Ntoumanis 2004). CART-Q, 3 alt ölçeği oluşturan 23 madde içerir: yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık. Bununla birlikte, CART-Q, ko-sporcu ilişkisinin algılanan kalitesinin genel bir ölçüsü olarak kullanılan bir ölçektir. Ölçek uyumlu çalışma, karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme, yakınlık ve güven duygusu olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Her bir madde 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen yedili Likert tipi bir ölçekte derecelendirilir.

3.4. Veri Analizi

Verilerin analizi SPSS 26.0 ile yapılmıştır. Çalışmada ölçek puanları hesaplanmış ve puanların normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesi için basıklık ve arpıklık katsayıları incelenmiştir. Ölçeklerden elde edilen basıklık ve arpıklık değerlerinin +3 ile -3 arasında olması normal dağılım için yeterli görülmektedir (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors,

1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997). Betimsel istatistik için aritmetik ortalama ve standart sapma analizleri kullanılmıştır. Sporcu kimliği ve antrenör-sporcu ilişkisi ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır.

3.5. Korelasyon Analizi

Araştırmanın korelasyon analizi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

Tablo 1. Korelasyon Analizi

		1	2	3	4	5	6	7	8
	r	1							
1. Sosyal Kimlik	p								
	n	200							
	r	.682**	1						
2. Sporla Sınırlanmışlık	p	0,000							
	n	200	200						
	r	.349**	.351**	1					
3. Olumsuz Duyuşallık	p	0,000	0,000						
	n	200	200	200					
	r	.890**	.850**	.650**	1				
4. Sporcu Kimliği	p	0,000	0,000	0,000					
	n	200	200	200	200				
	r	.479**	.405**	.327**	.511**	1			
5. Uyumlu Çalışma	p	0,000	0,000	0,000	0,000				
	n	200	200	200	200	200			
6. Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	r	.469**	.394**	.301**	.493**	.798**	1		
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000			
	n	200	200	200	200	200	200		
7. Yakınlık ve Güven	r	.376**	.238**	.266**	.374**	.668**	.799**	1	

Duygusu	p	0,000	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000	
	n	200	200	200	200	200	200	200
	r	.492**	.395**	.331**	.514**	.924**	.950**	.861**
8. Antrenör ve Sporcu İlişkisi	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	n	200	200	200	200	200	200	200

Sosyal kimlik puanı ile olumsuz duyusallık puanı ($r=0,349$), uyumlu çalışma puanı ($r=0,479$), karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ($r=0,469$), yakınlık ve güven duygusu puanı ($r=0,376$) ve antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,492$) arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu; sporla sınırlanmışlık puanı ($r=0,682$) arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu; sporcu kimliği puanı ($r=0,890$) arasında pozitif yönlü güçlü düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Sporla sınırlanmışlık puanı ile yakınlık ve güven duygusu puanı ($r=0,238$) arasında pozitif yönlü çok zayıf düzeyde bir ilişki olduğu; olumsuz duyusallık puanı ($r=0,351$), uyumlu çalışma puanı ($r=0,405$), karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ($r=0,394$) antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,395$) arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu; sporcu kimliği puanı ($r=0,850$) arasında pozitif yönlü güçlü düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Olumsuz duyusallık puanı ile uyumlu çalışma puanı ($r=0,327$), karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ($r=0,301$), yakınlık ve güven duygusu puanı ($r=0,266$) ve antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,331$) arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu; sporcu kimliği puanı ($r=0,650$) arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Sporcu kimliği puanı ile karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ($r=0,493$) ve yakınlık ve güven duygusu puanı ($r=0,374$) arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu; uyumlu çalışma puanı ($r=0,511$) ve antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,514$) arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Uyumlu çalışma puanı ile yakınlık ve güven duygusu puanı ($r=0,668$) arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu; karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda

iletişim sağlayabilme puanı ($r=0,798$) arasında pozitif yönlü güçlü düzeyde bir ilişki olduğu; antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,924$) arasında pozitif yönlü çok güçlü düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ile yakınlık ve güven duygusu puanı ($r=0,799$) arasında pozitif yönlü güçlü düzeyde bir ilişki olduğu; antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,950$) arasında pozitif yönlü çok güçlü düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yakınlık ve güven duygusu puanı ile antrenör ve sporcu ilişkisi puanı ($r=0,861$) arasında pozitif yönlü güçlü düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 2. Demografik Değişkenlere Göre Dağılım

		n	%
Cinsiyet	Kadın	204	51,0
	Erkek	196	49,0
Yaş (kategorik)	13-15 yaş	86	21,5
	16-18 yaş	74	18,5
	19-25 yaş	112	28,0
	26-35 yaş	90	22,5
	36 yaşından fazla	38	9,5
Eğitim durumu	Lise ve altı	200	50,0
	Lisans-Ön lisans	162	40,5
	Yüksek Lisans	38	9,5
Medeni durumu	Bekar	296	74,0
	Evli	104	26,0
Ne kadar süredir bu spor dalı ile ilgileniyorsunuz?	1 yıldan az	102	25,5
	1-3 yıl	54	13,5

	4-6 yıl	98	24,5
	7 yıldan fazla	146	36,5
Bu sporu hangi amaçla yapıyorsunuz?	Sağlık için	92	23,0
	Sosyal faaliyet için	156	39,0
	Diğer	152	38,0

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde %51'i kadınlardan oluştuğu, %28'i 19-25 yaş aralığında olduğu, %50'si lise ve altında eğitim düzeyine sahip olduğu ve %74,'ü bekâr olduğu gözlemlenmiştir. Bireylerin bu spor dalı ile 36,5'i 7 yıldan fazla süredir ilgilendiği ve %39'u bu sporu sosyal faaliyet için yaptığı sonucuna varılmaktadır.

Tablo 3. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlik Katsayısı

	n	Çarpıklık	Basıklık
Sosyal Kimlik	400	-0,657	-0,178
Sporla Sınırlanmışlık	400	-0,841	0,257
Olumsuz Duyuşsallık	400	-1,517	2,674
Sporcu Kimliği	400	-0,880	0,740
Uyumlu Çalışma	400	-0,732	1,607
Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	400	-0,721	1,131
Yakınlık ve Güven Duygusu	400	-0,852	1,175
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	400	-0,782	1,824

Değerler incelendiğinde her bir puanın basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T

testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k ($k > 2$) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

Tablo 4. Ölçek Puanının Betimsel İstatistikleri

	n	Minimum	Maximum	Ort.	ss
Sosyal Kimlik	400	2,00	5,00	4,13	0,71
Sporla Sınırlanmışlık	400	1,50	5,00	4,04	0,79
Olumsuz Duyuşsallık	400	1,50	5,00	4,40	0,70
Sporcu Kimliği	400	2,14	5,00	4,18	0,59
Uyumlu Çalışma	400	2,00	5,00	4,28	0,55
Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	400	2,00	5,00	4,22	0,58
Yakınlık ve Güven Duygusu	400	2,00	5,00	4,29	0,61
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	400	2,00	5,00	4,26	0,53

Analiz sonucuna göre ölçek puanlarının betimsel istatistikleri incelendiğinde; sosyal kimlik puan ortalaması 4,13, sporla sınırlanmışlık puan ortalaması 4,04, olumsuz duyuşsallık puan ortalaması 4,40, sporcu kimliği puan ortalaması 4,18, uyumlu çalışma puan ortalaması 4,28, karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puan ortalaması 4,22, yakınlık ve güven duygusu puan ortalaması 4,29 ve antrenör ve sporcu ilişkisi puan ortalaması 4,26 olarak elde edilmiştir.

Tablo 5. Ölçek Puanlarının Cinsiyet Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Ölçek Puanlarının Cinsiyet Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Cinsiyet		n	Ort.	ss	t	p
Sosyal Kimlik	Kadın	204	4,03	0,72	-3,021	0,003*
	Erkek	196	4,24	0,69		
Sporla Sınırlanmışlık	Kadın	204	3,91	0,86	-3,548	0,000*
	Erkek	196	4,18	0,70		
Olumsuz Duyuşsalılık	Kadın	204	4,37	0,74	-0,729	0,466
	Erkek	196	4,42	0,65		
Sporcu Kimliği	Kadın	204	4,09	0,64	-3,155	0,002*
	Erkek	196	4,28	0,53		
Uyumlu Çalışma	Kadın	204	4,25	0,52	-1,163	0,246
	Erkek	196	4,31	0,57		
Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	Kadın	204	4,17	0,58	-1,560	0,120
	Erkek	196	4,26	0,58		
Yakınlık ve Güven Duygusu	Kadın	204	4,26	0,61	-1,010	0,313
	Erkek	196	4,32	0,61		
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	Kadın	204	4,22	0,52	-1,388	0,166
	Erkek	196	4,29	0,53		

***p<0,05**

Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonucuna göre sosyal kimlik puanı cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre erkeklerin puanı kadınlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre sporla sınırlanmışlık puanı cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre erkeklerin puanı kadınlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre sporcu kimliği puanı cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre erkeklerin puanı kadınlara göre daha yüksektir.

Olumsuz duyusallık puanı ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Ölçek Puanlarının Yaş Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Ölçek Puanlarının Yaş Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

		n	Ort.	ss	F	p
Sosyal Kimlik	13-15 yaş	86	4,05	0,62	1,021	0,396
	16-18 yaş	74	4,13	0,61		
	19-25 yaş	112	4,20	0,77		
	26-35 yaş	90	4,07	0,78		
	36 yaşından fazla	38	4,26	0,70		
Sporla Sınırlanmışlık	13-15 yaş	86	4,03	0,88	2,571	0,038*
	16-18 yaş	74	3,82	0,82		
	19-25 yaş	112	4,15	0,78		
	26-35 yaş	90	4,01	0,75		
	36 yaşından fazla	38	4,24	0,60		
Olumsuz Duyusallık	13-15 yaş	86	4,51	0,53	3,612	0,007*
	16-18 yaş	74	4,51	0,84		
	19-25 yaş	112	4,39	0,73		
	26-35 yaş	90	4,34	0,63		
	36 yaşından fazla	38	4,05	0,71		
Sporcu Kimliği	13-15 yaş	86	4,18	0,50	0,474	0,755

	16-18 yaş	74	4,15	0,58		
	19-25 yaş	112	4,24	0,64		
	26-35 yaş	90	4,13	0,67		
	36 yaşından fazla	38	4,20	0,46		
	13-15 yaş	86	4,33	0,41		
	16-18 yaş	74	4,47	0,60		
Uyumlu Çalışma	19-25 yaş	112	4,20	0,50	4,634	0,001*
	26-35 yaş	90	4,14	0,67		
	36 yaşından fazla	38	4,35	0,44		
	13-15 yaş	86	4,38	0,43		
	16-18 yaş	74	4,43	0,50		
Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	19-25 yaş	112	4,06	0,62	8,304	0,000*
	26-35 yaş	90	4,07	0,66		
	36 yaşından fazla	38	4,23	0,42		
	13-15 yaş	86	4,48	0,55		
	16-18 yaş	74	4,61	0,45		
Yakınlık ve Güven Duygusu	19-25 yaş	112	4,14	0,58	13,873	0,000*
	26-35 yaş	90	4,06	0,68		
	36 yaşından fazla	38	4,24	0,54		
	13-15 yaş	86	4,38	0,39		
	16-18 yaş	74	4,48	0,49		
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	19-25 yaş	112	4,14	0,51	8,837	0,000*
	26-35 yaş	90	4,10	0,63		
	36 yaşından fazla	38	4,28	0,42		

*p<0,05

Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonucuna göre sporla sınırlanmışlık puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 36 yaşından büyük olanların puanı 16-18 yaş arasında olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre olumsuz duyusallık puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 16-18 yaş arasında olanların puanı 36 yaşından büyük olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre uyumlu çalışma puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 16-18 yaş aralığında olanların 26-35 yaş arasında olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 16-18 yaş aralığında olanların 19-25 yaş arasında olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre yakınlık ve güven duygusu puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 16-18 yaş aralığında olanların 26-35 yaş arasında olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre antrenör ve sporcu ilişkisi puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 16-18 yaş aralığında olanların 26-35 yaş arasında olanlara göre daha yüksektir.

Sosyal kimlik puanı ve sporcu kimliği ölçeği puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$)

Tablo 7. Ölçek Puanlarının Eğitim Durumu Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Ölçek Puanlarının Eğitim Durumu Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

		n	Ort.	ss	F	p
Sosyal Kimlik	Lise ve altı	200	4,10	0,63		
	Lisans-Önlisans	162	4,20	0,74	1,439	0,238
	Yüksek Lisans	38	4,02	0,95		
Sporla Sınırlanmışlık	Lise ve altı	200	3,94	0,84	3,696	0,026*

	Lisans-Önlisans	162	4,17	0,70		
	Yüksek Lisans	38	4,05	0,87		
	Lise ve altı	200	4,50	0,66		
Olumsuz Duyuşsalık	Lisans-Önlisans	162	4,28	0,71	4,174	0,016*
	Yüksek Lisans	38	4,37	0,80		
	Lise ve altı	200	4,17	0,52		
Sporcu Kimliği	Lisans-Önlisans	162	4,21	0,61	0,460	0,632
	Yüksek Lisans	38	4,13	0,84		
	Lise ve altı	200	4,34	0,52		
Uyumlu Çalışma	Lisans-Önlisans	162	4,19	0,53	3,265	0,039*
	Yüksek Lisans	38	4,33	0,71		
	Lise ve altı	200	4,29	0,56		
Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	Lisans-Önlisans	162	4,14	0,54	3,404	0,034*
	Yüksek Lisans	38	4,14	0,76		
	Lise ve altı	200	4,43	0,59		
Yakınlık ve Güven Duygusu	Lisans-Önlisans	162	4,16	0,57	10,673	0,000*
	Yüksek Lisans	38	4,13	0,73		
	Lise ve altı	200	4,34	0,50		
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	Lisans-Önlisans	162	4,17	0,50	5,029	0,007*
	Yüksek Lisans	38	4,22	0,70		

*p<0,05

Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonucuna göre sporla sınırlanmışlık puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Ortalama puanlara göre lisans-önlisans düzeyde eğitime sahip olanların lise ve önlisans düzeyinde eğitime sahip olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre olumsuz duyusallık puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların lisans-önlisans düzeyinde eğitime sahip olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre uyumlu çalışma puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların lisans-önlisans düzeyinde eğitime sahip olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre yakınlık ve güven duygusu puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre antrenör ve sporcu ilişkisi puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların lisans-önlisans düzeyinde eğitime sahip olanlara göre daha yüksektir.

Sosyal kimlik puanı ve sporcu kimliği puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 8. Ölçek Puanlarının Medeni Durum Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Ölçek Puanlarının Medeni Durum Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Medeni durumu		n	Ort.	ss	t	p
Sosyal Kimlik	Bekar	296	4,12	0,68	-0,506	0,613
	Evli	104	4,16	0,78		
Sporla Sınırlanmışlık	Bekar	296	4,02	0,82	-0,800	0,424

	Evli	104	4,10	0,70		
Olumsuz Duyuşsallık	Bekar	296	4,46	0,68	2,850	0,005*
	Evli	104	4,23	0,73		
Sporcu Kimliği	Bekar	296	4,19	0,58	0,386	0,700
	Evli	104	4,16	0,63		
Uyumlu Çalışma	Bekar	296	4,29	0,55	0,466	0,642
	Evli	104	4,26	0,56		
Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	Bekar	296	4,23	0,60	1,101	0,272
	Evli	104	4,16	0,52		
Yakınlık ve Güven Duygusu	Bekar	296	4,33	0,61	2,093	0,037*
	Evli	104	4,18	0,60		
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	Bekar	296	4,28	0,53	1,130	0,259
	Evli	104	4,21	0,52		

* $p < 0,05$

Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının medeni durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonucuna göre olumsuz duyuşsallık puanı medeni durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Ortalama puanlara göre bekârların puanı evlilere göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre yakınlık ve güven duygusu puanı medeni durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Ortalama puanlara göre bekârların puanı evlilere göre daha yüksektir.

Sosyal kimlik puanı, sporla sınırlanmışlık puanı, sporcu kimliği puanı, uyumlu çalışma puanı, karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ve antrenör ve sporcu ilişkisi puanı medeni durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 9. Ölçek Puanlarının Sporla İlgilenme Süresi Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Ölçek Puanlarının Sporla İlgilenme Süresi Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

		n	Ort.	ss	F	p
Sosyal Kimlik	1 yıldan az	102	3,76	0,66	18,019	0,000*
	1-3 yıl	54	4,04	0,73		
	4-6 yıl	98	4,20	0,66		
	7 yıldan fazla	146	4,38	0,66		
Sporla Sınırlanmışlık	1 yıldan az	102	3,72	0,92	10,623	0,000*
	1-3 yıl	54	3,91	0,75		
	4-6 yıl	98	4,23	0,67		
	7 yıldan fazla	146	4,19	0,71		
Olumsuz Duyuşsalık	1 yıldan az	102	4,41	0,81	0,222	0,881
	1-3 yıl	54	4,37	0,72		
	4-6 yıl	98	4,36	0,73		
	7 yıldan fazla	146	4,42	0,59		
Sporcu Kimliği	1 yıldan az	102	3,93	0,63	11,027	0,000*
	1-3 yıl	54	4,10	0,55		
	4-6 yıl	98	4,25	0,53		
	7 yıldan fazla	146	4,34	0,57		
Uyumlu Çalışma	1 yıldan az	102	4,28	0,51	0,627	0,598
	1-3 yıl	54	4,37	0,63		
	4-6 yıl	98	4,27	0,58		
	7 yıldan fazla	146	4,25	0,52		
Karşılıklı Anlayış ve Ortak	1 yıldan az	102	4,25	0,54	2,219	0,085

Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	1-3 yıl	54	4,36	0,64		
	4-6 yıl	98	4,22	0,62		
	7 yıldan fazla	146	4,14	0,54		
	1 yıldan az	102	4,39	0,60		
Yakınlık ve Güven Duygusu	1-3 yıl	54	4,51	0,69		
	4-6 yıl	98	4,22	0,63	5,323	0,001*
	7 yıldan fazla	146	4,18	0,54		
	1 yıldan az	102	4,30	0,48		
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	1-3 yıl	54	4,39	0,62		
	4-6 yıl	98	4,24	0,56	2,176	0,090
	7 yıldan fazla	146	4,19	0,49		

***p<0,05**

Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının sporla ilgilenme süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonucuna göre sosyal kimlik puanı sporla ilgilenme süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 7 yıldan fazla süredir ilgilenme puanı 1 yıldan az süredir ilgilenme puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre sporla sınırlanmışlık puanı sporla ilgilenme süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 4-6 yıldır ilgilenme puanı 1 yıldan az süredir ilgilenme puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre sporcu kimliği puanı sporla ilgilenme süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 7 yıldan fazla süredir ilgilenme puanı 1 yıldan az süredir ilgilenme puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre yakınlık ve güven puanı sporla ilgilenme süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 1-3 yıldır ilgilenme puanı 7 yıldan fazla süredir ilgilenme puanına göre daha yüksektir.

Olumsuz duyuşsalılık puanı, uyumlu çalışma puanı, karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ve antrenör ve sporcu ilişkisi puanı sporla ilgilenme süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 10. Ölçek Puanlarının Spor Yapma Amacı Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

Ölçek Puanlarının Spor Yapma Amacı Bakımından Farklılık Gösterme Analizi

		n	Ort.	ss	F	p
Sosyal Kimlik	Sağlık için	92	3,89	0,81	12,308	0,000*
	Sosyal faaliyet için	156	4,08	0,69		
	Diğer	152	4,33	0,60		
Sporla Sınırlanmışlık	Sağlık için	92	3,84	0,82	8,974	0,000*
	Sosyal faaliyet için	156	3,97	0,82		
	Diğer	152	4,24	0,71		
Olumsuz Duyuşsalılık	Sağlık için	92	4,18	0,66	6,169	0,002*
	Sosyal faaliyet için	156	4,50	0,69		
	Diğer	152	4,42	0,71		
Sporcu Kimliği	Sağlık için	92	3,96	0,68	11,920	0,000*
	Sosyal faaliyet için	156	4,17	0,58		
	Diğer	152	4,33	0,50		
Uyumlu Çalışma	Sağlık için	92	4,11	0,64	5,902	0,003*
	Sosyal faaliyet için	156	4,33	0,51		
	Diğer	152	4,33	0,51		

Karşılıklı Anlayış ve Ortak Hedef Doğrultusunda İletişim Sağlayabilme	Sağlık için	92	4,01	0,69		
	Sosyal faaliyet için	156	4,26	0,56	7,982	0,000*
	Diğer	152	4,30	0,49		
Yakınlık ve Güven Duygusu	Sağlık için	92	4,03	0,73		
	Sosyal faaliyet için	156	4,30	0,61	13,630	0,000*
	Diğer	152	4,43	0,47		
Antrenör ve Sporcu İlişkisi	Sağlık için	92	4,05	0,64		
	Sosyal faaliyet için	156	4,30	0,50	9,514	0,000*
	Diğer	152	4,34	0,44		

***p<0,05**

Sporcu kimliği ölçeği ve alt boyutları ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının spor yapma amacı bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonucuna göre sosyal kimlik puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı spor yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre sporla sınırlanmışlık puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı spor yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre olumsuz duyusallık puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre sosyal faaliyetler için spor yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre sporcu kimliği puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı spor yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre uyumlu çalışma puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı spor yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı spor yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre yakınlık ve güven duygusu puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

Analiz sonucuna göre antrenör ve sporcu ilişkisi puanı spor yapma amacı bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre diğer sebeplerden dolayı yapma puanı sağlık için yapması puanına göre daha yüksektir.

5. TARTIŞMA

Elde edilen bulgulara göre sporcu kimliği ve antrenör-sporcu ilişkisindeki alt ölçekler ile cinsiyet farklılığı incelendiğinde sosyal kimlik, sporla sınırlanmışlık ve sporcu kimliği faktörlerinde erkeklerin puanı kadınlara göre daha yüksektir. Olumsuz duyusallık puanı ile antrenör ve sporcu ilişkisi ölçeği ve alt boyutlarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Görgülü ve ark., (2018) yılında yapmış oldukları çalışmada erkeklerin sporcu kimliğinin kadın sporculara göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Literatür incelendiğinde araştırmamızın sonuçlarıyla paralellik gösterecek şekilde, erkek sporcuların kadın sporculardan daha yüksek sporcu kimliği profiline sahip oldukları tespit edilmiştir (Proios ve ark., 2012; Lamont-Mills ve Christensen, 2006; Wiechman ve Williams, 1997; Matheson ve ark., 1995). Çalışmamızın bulgularının aksine Doğaner ve ark., (2020) bireysel sporcular üzerinde yaptıkları çalışmada kadın sporcuların erkek sporculara göre yüksek sporcu kimliğine sahip olduklarını ifade etmiştir.

Ölçek puanlarının yaş ile ilişkisi incelendiğinde bazı alt ölçeklerde anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. 36 yaş ve üzerinde olanların sporda sınırlanmışlık alt ölçek puanının 16-18 yaş aralığına göre daha yüksek olduğu, 16-18 yaş aralığının duyuşsallık puanının 36 yaşından büyük olanlara nazaran daha yüksek olduğu, 16-18 yaş aralığındakilerin uyumlu çalışma puanının 26-35 yaş aralığındakilere nazaran daha yüksek olduğu, 16-18 yaş aralığındakilerin karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanının 19-25 yaş aralığındakilere nazaran daha yüksek olduğu, 16-18 yaş aralığındakilerin yakınlık ve güven duygusunun 26-35 yaş aralığındakilere nazaran daha yüksek olduğu, 16-18 yaş aralığındakilerin antrenör-sporcu ilişkisi puanının 26-35 yaş aralığındakilere nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal kimlik puanı ve sporcu kimliği ölçeği puanı yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Görgülü ve ark., (2018) üniversiteli sporcular üzerinde yaptıkları çalışmada yaş ile sporcu kimliği genel ortalama ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Doğaner ve ark., (2020) tenis, masa tenisi ve badminton sporcuları üzerinde yaptıkları çalışmada çalışmamızın sonuçlarına benzer şekilde sporcu kimliği genel ortalama ve alt boyutları ile yaş arasında bir fark oluşmadığını ifade etmiştir. Benzer şekilde Çetinkaya (2015) yılında takım sporcuları üzerinde yaptığı çalışmada sporcu kimliğinin yaş değişkeni açısından anlamlı bir fark göstermediğini belirtmiştir. Karakuş (2022) e-spor oyuncularında yaş ile sporcu kimliği arasında anlamlı fark görülmediğini ifade etmiştir. Profesyonel ve amatör futbolcuların sporcu kimlikleri ile yaşları arasında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir (Işık, 2018).

Ölçek puanlarının eğitim ile ilişkilendirilmesi sonucunda bazı alt ölçeklerde anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. Lisans-ön lisans düzeyinde eğitime sahip olan kişilerin sporda sınırlanmışlık puanları lise-ön lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara nazaran daha yüksektir. Lise ve altı eğitim düzeyine sahip olan katılımcıların duyuşsallık puanlarının lisans-önlisans düzeyinde eğitime sahip olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların uyumlu çalışma puanları lisans-ön lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara nazaran daha yüksektir. Lise ve altı düzeyde eğitime sahip olanların karşılıklı anlayış ve ortak hedef puanları yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara nazaran daha yüksektir. Lise ve altı eğitim düzeyine sahip olanların yakınlık ve güven duygusu puanı yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara nazaran daha yüksektir. Lise ve altı eğitime sahip olanların antrenör ve sporcu ilişkisi puanı lisans-ön lisans düzeyinde eğitime sahip olanlara nazaran daha yüksektir.

Bunlar haricinde Sosyal kimlik puanı ve sporcu kimliği puanı eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Alanyazında, Doğaner ve ark., (2020) farklı bireysel sporcularda yaptıkları araştırmada yalnızca sporla sınırlanmışlık boyutunda anlamlı fark olduğunu ifade etmiştir. Ölçek puanlarının medeni durum ile ilişkilendirilmesi durumunda bazı alt ölçeklerde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bekârların duyuşsallık ile yakınlık ve güven duygusu puanı evlilere göre daha yüksektir. Sosyal kimlik puanı, sporla sınırlanmışlık puanı, sporcu kimliği puanı, uyumlu çalışma puanı, karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı, antrenör ve sporcu ilişkisi puanı medeni durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Ölçek puanlarının sporla ilgilenme süreleri ile ilişkilendirilmesi sonucunda bazı alt ölçek puanlarında anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. 7 yıldan daha fazla süre hentbol sporu ile ilgilenenlerin sosyal kimlik puanlarının 1 yıldan az hentbol sporu ile ilgilenenlere nazaran daha yüksektir. 4-6 yıldır hentbol sporu ile ilgilenenlerin sporla sınırlanmışlık puanı 1 yıldan az hentbol sporu ile ilgilenenlere nazaran daha yüksektir. 7 yıldan fazladır hentbol sporu ile ilgilenenlerin sporcu kimliği puanı 1 yıldan az ilgilenenlere nazaran daha yüksektir. 1-3 yıldır hentbol sporu ile ilgilenenlerin yakınlık ve güven puanı 7 yıldan fazladır hentbol sporu ile ilgilenenlere nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında, Doğaner ve ark., (2020) farklı bireysel sporcularda yaptıkları araştırmasında sporcu kimliği ve sporla sınırlanmışlık boyutlarında anlamlı fark olduğunu ifade etmiştir.

Bunların yanı sıra olumsuz duyuşsallık puanı, uyumlu çalışma puanı, karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme puanı ve antrenör ve sporcu ilişkisi puanı sporla ilgilenme süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ölçek puanlarının spor yapmadaki amaç ile ilişkilendirilmesi sonucunda bazı alt ölçek puanlarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Diğer sebeplerden ötürü spor yapmayı tercih edenlerin sosyal kimlik puanlarının sağlık için yapanlara nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal faaliyet amaçlı spor yapanların sporla sınırlanmışlık puanları sağlık için yapılmasına nazaran daha yüksektir. Bu sporu sosyal faaliyetler için yapanların duyuşsallık puanı sağlık için yapanlara nazaran daha yüksektir. Diğer sebeplerden dolayı bu sporu yapanların sporcu kimliği puanı ise sağlık için yapanlara nazaran daha yüksektir. Diğer sebeplerden dolayı bu sporu yapanların karşılıklı anlayış ve ortak hedef puanları sağlık için yapanlara nazaran daha yüksektir.

Aynı zamanda diğer sebeplerden dolayı bu sporu yapanların yakınlık ve güven duygusu puanı sağlık için yapanlara nazaran daha yüksektir. Diğer sebeplerden dolayı bu sporu yapanların antrenör ve sporcu ilişkisi puanları da yine sağlık için yapanlara nazaran daha yüksektir. Literatür incelendiğinde güncel çalışmalarda da benzer bulgular görülmektedir; Keskin ve ark. (2018) lise spor takımlarında antrenör-sporcu ilişkisini incelediği çalışmada antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutlarını yüksek seviyede bulmuştur. Güllü (2018) ise sporcu öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada antrenör-sporcu ilişkisini yüksek düzeyde tespit etmiştir. Bir başka çalışmada da antrenör-sporcu ilişkisinin yüksek seviyede olmasının, aralarındaki iletişim düzeyinden kaynaklandığı belirtilmektedir. İletişim düzeyinin kalitesi ve seviyesi antrenör sporcu ilişkisinin düzeyine etki etmektedir (Savcı & Abakay, 2017). Yine hentbolcular üzerinde yapılan başka bir çalışmaya bakıldığında; Çoban (2019) araştırmanın sonuçlarına göre antrenör sporcu ilişki düzeyi ortalamaları yüksek düzeyde tespit edilmiştir. Bu ilişki ile cinsiyet, yaş, deneyim ve eğitim düzeyi gibi değişkenler arasında herhangi bir ilişki tespit edilmemiştir. Güreşçiler üzerinde yapılan başka bir çalışmada ise; Yücel (2010) İstatistiksel analizlerin sonucunda, antrenör-sporcu ilişkisindeki uyumlu çalışma ile yakınlık ve güven duygusu faktörlerinde cinsiyete göre bayan sporcular lehine farklılıklar bulunmuştur. Aynı zamanda erkek sporcularda güreş stiline göre ve sıklıklara göre farklılıklar tespit edilmiştir. Bayanlarda ise güreş sıklıklarına göre anlamlı farklılıklar gözlenmiştir.

6. SONUÇ

Bireylerin spora katılım süreçlerinde ortaya çıkan etkileşim, negatif ve pozitif etkiler doğurmaktadır. Bu sebepler nedeniyle bu sürecin kontrol altında tutulması elzemdir. Bireyler bu süreçte bir kimlik sahibi olurlar ve kazandıkları bu kimlik çevre ve çevredeki diğer kişiler ile doğrudan ilişkilidir. Sıfırdan gerçekleşecek olan bu kimlik çevrenin etkileri ile şekillenecek ve doğal olarak da çevre ve çevredekilerin yapısı kimlik üzerinde belirleyici etkiye sahip olacaktır. Sporcu kimliği sosyal bir rol veya mesleki benlik algısını ifade etmektedir. Antrenör, aile ve arkadaş çevresi, bireyin kendisini sporcu olarak nitelendirmesinde etkin rol oynamaktadır. Gerçekleştirilen bu çalışmada antrenörün ve antrenör sporcu ilişkisinin sporcu kimliği oluşumundaki etkisi araştırıldığı için antrenörün etkin yönleri incelenmiştir.

Sonuç olarak; sporcuların antrenörleriyle olan ilişkilerinin yüksek seviyede olduğu ve sportif kendilerine güven düzeylerinin ise yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Ayrıca hentbolcuların antrenör-sporcu ilişkisi düzeyleri ile sürekli sportif kendine güven düzeyi arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda antrenörler sporcularına yaklaşımlarında, sporcu ile sağlıklı ve verimli bir işbirliği kurabilmeyi amaçlamalıdır. Çünkü antrenörlerin sergileyeceği bu tür yaklaşımlarla kuracakları iletişim bağı, sporcunun performansını engelleyen veya etki eden psikolojik sorunların ortadan kaldırılmasında etkili bir yol olacaktır (Güven, 1996).

KAYNAKÇA

ADLER, P. A., & Adler, P. (1991). *Backboards and black board: College athletics and role engulfment*. Columbia University Press.

ALBİON, M. J., & Fogarty, G. J. (2005). Career decision-making for young elite athletes: Are we head on points? *Australian Journal of Career Development*, 14(1), 51- 61. <https://doi.org/10.1177/103841620501400108>.

ALFERMANN, D., Stambulova, N., & Zemaityte, A. (2004). Reaction to sport career termination: A cross-national comparison of German, Lithuanian, and Russian athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 5, 61-75. [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00050-X](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00050-X).

ANDERSON, “Cheryl, Athletic identity and its relation to exercise behavior: Scale development and initial validation”. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 26, (2004), s. 39–56.

ANDERSON, C. B., Masse, L. C., Zhang, H., Coleman, K. J., & Chang, S. (2009). Contribution of athletic identity to child and adolescent physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 37(3), 220-226. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2009.05.017>.

AŞCI, Fevziye, Hülya, KELECEK Selen, ALTINTAŞ, Atahan, “The role of personality characteristics of athletes in coach–athlete relationships”. *Perceptual & Motor Skills: Exercise and Sport*, 121, 2015, s. 399-411.

BAŞER, Ergun, *Uygulamalı spor psikolojisi, performans sporunda psikolojinin rolü*, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1987.

BAUMAN, Sigurd, *Uygulamalı spor psikolojisi*. Çev. H. C. İkizler ve A. O. Özcan, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1994.

BAİLLİE, P. H. F., & Danish, S. J. (1992). Under standing the career transition of athletes. *The Sport Psychologist*, 6, 77-98. <https://doi.org/10.1123/tsp.6.1.77>.

BERSCHEID, Ellen., SNYDER, Mark, OMOTO, Allen, “Issues in studying close relationships: Conceptualising and measuring closeness”. **Review of personality and social psychology**, 10, (1989), s. 63-91.

BEAMON, K. (2012). “I’m a baller”: Athletic identity fore closure among African-American former student-athletes. *Journal of African-American Studies*, 16, 195- 208. <https://doi.org/10.1007/s12111-012-9211-8>.

BERON, K. J., & Piquero, A. R. (2016). Studying the determinants of student-athlete grade point average: The role of identity, context, and academic interests. *Social Science Quarterly*, 97(2), 142-160. <https://doi.org/10.1111/ssqu.12235>.

BLACK, Jill, WEISS, “Maureen, The relationship among perceived coaching behaviors, perceptions of ability, and motivation in competitive age-groups swimmers”. **Journal of Sport and Exercise Psychology**, 14, (1992), s. 309-325.

BLOOM, G. A., & Salmela, J. H. (2000). Personal characteristics of expert team sport coaches. *Journal of Sport Pedagogy*, 6, 56–76.

BREWER, B., Van Raalte, J., & Linder, D. (1993). Athletic identity: Hercules’ muscle sore Achilles heel? *International Journal of Sport Psychology*, 24, 237-254.

BREWER, B. W., & Petitpas, A. J. (2017). Athletic identity fore closure. *Current Opinion in Psychology*, 16, 118-122. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2017.05.004>

BREWER, B. W., & Cornelius, A. E. (2001). Norms and factorial invariance of the Athletic Identity Measurement Scale. *Academic athletic journal*, 15(2), 103-113.

BUTLER, R. (1997). *Sports psychology in performance*. Butterworth-Heinemann.

CASON Dana, GILLIS H., Lee, “A meta-analysis of outdoor adventure programming with adolescents”. **Journal of Experiential Education**, 17, (1994), s. 40–47.

CAMERON, J. E. (2004). A three-factor model of social identity. *Self and Identity*, 3(3), 239–262. <https://doi.org/10.1080/13576500444000047>.

CHELLADURAI, Philip, SALEH, Smith, D., "Preferred leadership in sports". **Canadian Journal of Applied Sport Sciences**, 3/2, (1978), s. 85-92.

CHELLADURAI, P. (1990). Leadership in sports: A review. *International Journal of Sport Psychology*, 21, 328–354.

CHICKERIN, A.W. (1969). *Education and identity*. Jossey-Bass.

COTE, J., & Gilbert, W. (2009). An integrative definition of coaching effectiveness and expertise. *International journal of sports science & coaching*, 4(3), 307-323.

COLLIER, Mary, Jane, **Cultural identity and intercultural communication**. Belmont, CA: Wadsworth Press, 1997.

CORNELIUS Allen, "The relationship between athletic identity, peer and faculty socialization, and college student development". **Journal of College Student Development**, 36, (1995), s. 560-573.

CREMONA, Katina, "Coaching and emotions: An exploration of how coaches engage and think about emotion". **Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice**, 3/1, (2010), s. 46-59.

ÇALIŞKAN Gökhan, **Liderlik Açısından Antrenör Davranışlarının Sporcu Performansı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Spor Bilimleri Enstitüsü, Kütahya, 2001.

ÇETİNKAYA, Turan, **Sporcu öğrenci kimliği oluşumunda etkili olan faktörler**. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010.

ÇETİNKAYA, Turan, **Takım sporlarında sporcu kimliği ve sürekli sportif kendine güven ilişkisi**, Yayınlanmamış doktora tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2015.

CUTLER, R. P. (1994). Division I collegiate athletes and the relationship of high athlete salience with factors associated with quality of adjustment following retirement (Doctoral dissertation). <http://search.proquest.com/docview/304125122/>.

DAVİS, Louise, APPLEBY, Ralph, DAVİS, Paul, WETHERELL, Mark, GUSTAFSSON, Henrik, “The role of coach-athlete relationship quality in teamsport athletes’ psycho physiological exhaustion: Implications for physical and cognitiveperformance”. **Journal of Sports Sciences**, 36/17, (2018), 1985-1992.

DE CARLO, Levrence, T. “On the Meaning and Use of Kurtosis”, **Psychological Methods**, 2, (1997), 292-307.

DEMİR, Z. (2021). Değişen Toplumlarda Ailenin Değişmeyen Özellikleri. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD) , 21 (2) , 770-791. DOI: 10,30627/cuilah.940820.

DERBİS, Romuald, JEDREK, Karolina, “The sense of quality of life and personality of athletes in individual and team disciplines”. **Psychological Review**, 53/1, (2010), 9–32.

DEVECİOĞLU, Sabahattin, “Türkiye’de Spor sektörü Stratejilerinin Geliştirilmesi”. **Verimlilik Dergisi**, 2, 2005, s.133-157.

DOĞANER, S., GÖRMÜŞ, M., & KILIÇ, M. Ö. (2020). Sporcu Kimliği İle Öz Yeterlik Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, 69(1).

DORAK Ferudun, **Hentbol**, Saray Yayınevi, İzmir, 1997.

DYCK, Noel, ARCHETTİ, Eduardo P. **Sport, dance and embodied identities**. Berg, New York, 2003.

ENSARİ Günal, **Türkiye’de Hentbol**, Ankara 1993.

ERKAL M.E. Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı. Kutsun Matbaa ve Reklamcılık Merkezi, 1992:119.

ERİKSON, E. H. (1959). Identity and the life cycle: Selected papers. In G. S. Klein (Ed.), *Psychological issues* (pp. 1-171). International Universities Press, Inc.

ERİKSON, E. H. (1968). Identity: Youth and crisis (No. 7). WW Norton & company.

ERIKSON, E. H. (1956). The problem of ego identity. *Journal of the American Psycho analytic Association*, 4(1), 56-121.

EIME, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: Informing development of a conceptual model of health throughsport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10 (1), 98. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98>.

FEHR Collin, M. Examining the coach-athlete relationship as a predictor of ncaa student athlete satisfaction. Master Thesis, The University of Montana, 2017.

FRY, M. D., & Gano-Overway, L. A. (2010). Exploring the contribution of the caring climate to the youth sport experience. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(3), 294–304. <https://doi.org/10.1080/10413201003776352>.

GILLIGAN, Carol, **In a different voice: psychological theory and women's development**. Harvard University, Cambridge, 1982.

GILBERT, W. (2016). *Coaching better every season: A year-round system for athlete development and program success*. Human Kinetics.

GOFFMAN Erving, **The Presentation of self in everyday life**, Anchor/DoubledayBooks, Garden City, 1959.

GÖRGÜLÜ, R., ADİLOĞULLARI, G. E., TOSUN, Ö. M., & ADİLOĞULLARI, İ. (2018). Prososyal Ve Antisosyal Davranış İle Sporcu Kimliğinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 147-161.

GRİFFİN Robert S., **Sports in the lives of children and adolescents: success on the field and in life**, Praeger, Westport, 1998.

GROENEVELD, Richard, A., MEEDEN, Glen, “Measuring Skewness and Kurtosis”, **The Statistician**, 33, (1984), s. 391-399.

GROVE, J.Robert, LAVALLEE, David, GORDON, “Sandy. Coping with retirement from sport: The influence of athletic identity”. **Journal of Applied Sport Psychology**, 9, (1997), s. 191-203.

GÜLLÜ, Sevim, “Sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimleri üzerine bir araştırma”. **Spormetre**, 16, (2018), s. 190-204.

HALE, B. D., & Waalkes, D. (1994). Athletic identity, gender, self-esteem, academic importance, and druguse: Another validation of the AIMS [Paper Presentation]. North American Society for the Psychology of Sport and Physical Activity annual conference, Clear water Beach, FL, United States.

HAUGAN, J. A., Moen, F., Østerås, M. O., & Stenseng, F. (2021). Effects of a Mentor Program for Coaches on the Coach-Athlete Relationship. *Sports*, 9(8), 116.

HASLAM, S. A., & Reicher, S. D. (2016). Rethinking the psychology of leader ship: From personal identity to socialidentity. *Dædalus*, 145(3), 21–34. https://doi.org/10.1162/DAED_a_00394.

HASLAM, S. A., Boen, F., & Fransen, K. (2020). The new psychology of sport and exercise: The social identity approach. *The New Psychology of Sport and Exercise*, 1-536.

HASLAM, S. A., Reicher, S. D., & Platow, M. J. (2020). *The new psychology of leadership: Identity, influence and power*. Routledge.

HERBİSON, J. D., Cowan, T., Martin, L. J., Root, Z., & Bruner, M. W. (2020). Coaches’ perceptions of social identity in youthsport: When youth athletes think and behave as “us”. *International Sport Coaching Journal*, 8(2), 161–171. <https://doi.org/10.1123/iscj.2019-0084>.

HOPKİNS, Kenneth D., WEEKS, Douglas L., “Tests for Normality and Measures of Skewness and Kurtosis: Their Place in Research Reporting”, **Educational and Psychological Measurement**, 50, (1990), s. 717-729.

HORTON, Robert S., MACK, Diane E., “Athletic identity in marathon runners: Functional focus ordys functional commitment?” **Journal of Sport Behavior**, 23, (2000), s. 101–119.

HORTON, R. S., & Mack, D. E. (2000). Athletic identity in marathon runners: Functional focus ordys functional commitment. *Journal of Sport Behavior*, 23(2), 101-119. <https://librarylink.uncc.edu/login?url=http://search.proquest.com/docview/1311960477?accountid=14605>.

HOULE, J. L. W., & Kluck, A. S. (2015). An examination of the relationship between athletic identity and career maturity in student-athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 9, 24-40. <https://doi.org/10.1123/jcsp.2014-0027>.

HOGG, M., Terry, D., & White, K. (1995). A tale of two theories: A critical comparison of identity theory with social identity theory. *Social Psychology Quarterly*, 58(4), 255-269. <http://www.jstor.org/stable/2787127>.

IŞIK, Utku, “Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Sportif Kendine Güven ve Sporcu Kimlikleri Arasındaki İlişki”. *Spor Eğitim Dergisi*, 2/3, (2018), 26-35.

JACKSON, Ben, GROVER, Jennifer R., BEAUCHAMP, Mark R. “Relational efficacy beliefs and relationship quality within coach-athleted yads”. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27/8, (2010), 1035- 1050.

JACOBS Angela, **Family interaction swithin the context of organized youth sport: an examination of the sporting family identity**. Doctoral Thesis. Eastern Illinois University, Carbondale, 1996.

JENKINS, Richard, **Social Identity**, Routledge, London, 1996.

JOWETT Sophia, TIMSON-KATCHIS, Melina, “Social networks in sport: Parentalin fluence on the coach athlete relationship”. *Sport Psychologist*, 19/3, (2005), s. 267–287.

JOWETT, Sophia, “Interdependence analysis and the 3+1Cs in the coach-athlete relationship”. *Social Psychology in Sport* 3/15, (2007), s. 15-22.

JOWETT, Sophia, COCKERILL, Ian, “Olympic medallists’ perspective of the athlete-coach relationship”. *Psychology of Sport and Exercise*, 4/4, (2003), s. 313-331.

JOWETT, Sophia, MEEK, G. A, “A casestudy of a top-level coach–athleted yad in crisis (abstract)”. *Journal of Sports Sciences*, 18, . (2000), s. 51–52.

JOWETT, Sophia, NTOUMANİS, Nickos, “The coach-athlete relationship questionnaire (CART – Q): Development and initial validation”. **Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports**, 14/4, (2004), s. 245–257.

JUNG Euro, HECHT, Micheal L., “Elaborating the communication theory of identity: identitygaps and communication out comes”. **Communication Quarterly**, 3/52, (2004), s. 265- 283.

JONES, S. R., & Abes, E. S. (2013). Identity development of college students: Advancing frame works for multiple dimensions of identity.

JOWETT, S. (2003). When the honey moon is over: A casestudy of a coach-athleted yad in crisis. *The Sport Psychologist*, 17, 444–460. <https://doi.org/10.1123/tsp.17.4.444>.

JOWETT, S., & Cockerill, I. M. (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4, 313–331. [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00011-0](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00011-0).

JOWETT, S., & Meek, G. A. (2000). Coach-athlete relation ships in married couples: An exploratory content analysis. *The Sport Psychologist*, 14, 157–175. <https://doi.org/10.1123/tsp.14.2.157>.

KARAKUŞ, K. (2022). Espor Oyuncularının Sporcu Kimlikleri ile Etkili İletişim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 241-253.

KASSİNG, Jeffrey, BİLLİNGS Andrew, BROWN Robert, HALONE Kelby, HARRİSON Kristen, KRİZEK MEÂN Lidsey, TURMAN Paul, “Communication in the community of sport: the process of enacting, (re)producing, consuming, and organizing sport”. Lawrence Erlbaum Associatesi, Phoenix, 2004.

KETEN, Mustafa, **Türkiye’de Spor**, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1974.

KELLEY, H. H., Berscheid, E., Christensen, A., Harvey, J. H., Huston, T. L., Levinger, G., McClintock, E., Peplau, L. A., & Peterson, D. R. (1983). *Close relationships*. Freeman.

KIESLER, Donald J., **Contemporary interpersonal theory and research**, Wiley, New York, 1996.

KUTER, Murat, ÖZTÜRK, Fisun, **Antrenör ve sporcu el kitabı**, Bağrgan Yayınevi, Ankara, 1997.

LAVOÏ, Nicole M. **Dimension of closeness and conflict in the coach-athlete relationship. Paper presented to the meeting of the Association for the Advancement of Applied Psychology**, Minneapolis, MN, 2004.

LALLY, P. (2007). Identity and athletic retirement: A prospective study. *Psychology of Sport and Exercise*, 8, 85-99. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.03.003>.

LAMONT-MILLS, A., & Christensen, S. A. (2006). Athletic identity and its relationship to sport participation levels. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 9(6), 472-478.

LAVALLEE, D., Gordon, S., & Grove, J. R. (1997). Retirement from sport and the loss of athletic identity. *Journal of Personal and Inter personal Loss*, 2(2), 129-147. <https://doi.org/10.1080/10811449708414411>.

LINNEMEYER, R. M., & Brown, C. (2010). Career maturity and fore closure in student athletes, fine arts students, and general college students. *Journal of Career Development*, 37(3), 616-634. <https://doi.org/10.1177/0894845309357049>.

MAGEAU, Genevieve, A., VALLERAND, Robert J., “The coach–athlete relationship: A motivational model”. **Journal of Sports Science**, 21/11, (2003), s. 883-904.

MATHESON, H., Brewer, B., & Van Raalte, J. (1995). 36 Athletic identity of national level badminton players: a cross-cultural analysis. *Science and racket sports*, 228.

MCLAREN, C. D., Boardley, I. D., Benson, A. J., Martin, L. J., Fransen, K., Herbison, J. D., Slatcher, R. B., Carré, J. M., Côté, J., & Bruner, M. W. (2021). Follow the leader: Identity leadership and moral behaviour in social situation among youth sport team mates.

MEAD, G. H. (2015). Mind, self and society. C. W. Morris (Ed.). The University of Chicago Press (Original work published 1934).

MELLENDEZ, M. C. (2009). Psycho social influences on college adjustment in Division I student-athletes: The role of athletic identity. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 11(3), 345-361.

MOORS, J. J. A. "The Meaning of Kurtosis: Darlington Reexamined", *The American Statistician*, 40, (1986), s.283-284.

MURATLI, Sedat, ÖNER, Kenan, **Hentbol'da Savunma**. Oto Basım evi, İstanbul, 1985.

MİLLER, P. S., & Kerr, G. A. (2003). The role experimentation of inter collegiate student athletes. *The Sport Psychologist*, 17, 196-219. <https://doi.org/10.1123/tsp.17.2.196>.

O'CONNOR, D., Gardner, L., Larkin, P., Pope, A., & Williams, A. M. (2020). Positive youth development and gender differences in high performance sport. *Journal of Sport Sciences*, 48(11–12), 1399–1407. <https://doi.org/10.1080/02640414.2019.1698001>.

OGİLVİE, B.C., HOWE, M. **Proceedings of the Fifth World Congress of Sport Psychology**, Coaching Association of Canada, Ottawa, 1982.

ÖZBAYDAR, Sabri, **İnsan Davranışlarının Sınırları ve Spor Psikolojisi**, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1983.

ÖZDEMİR, Cevdet, "Kimlik ve söylem." **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2, (2001), 2-7.

ÖZŞAKER Murat, SARI, İhsan, OMRAK Hatice," Antrenör sporcu ilişkisinin sporcuların güdülenmesi için önemi". **Journal of Human Sciences**. 13/2, (2016), s. 122-3129.

ÖZTABAĞ, Lütfi, **Antrenörlük psikolojisi**. TFF Yayını, Ankara, 1974.

PARKS, Janet B., QUARTERMAN Jerome, THİBAULT, Lucie, **Contemporary Sport Management**, Edwards Brothers, United States of America, 2006.

POCZWARDOWSKI, Artur, BAROTT, James, E., HENSCHEN, Keith, P., “The athlete and coach: Their relationship and its meaning. Results of an interpretive study”. **International Journal of Sport Psychology**, 33/1, (2002), s. 116-140.

PROIOS, Miltiadis. “Athletic Identity and Social Goal Orientations As Predictors of Moral Orientation.” **Ethics ve Behavior**, 23/5, (2002), 410-424.

PROIOS, M., Proios, M. C., Mavrovouniotis, F., & Theofanis, S. (2012). An exploratory study of athletic identity in university physical education students. *Graduate Journal of Sport, Exercise & Physical Education Research*, 1, 98-107.

REİFSTECK, Erin, **The relationship between athletic identity and physical activity level safter retirement from collegiate sports**. The University of North Carolina at Greensboro, 2011.

RONKAİNEN, N. J., Kavoura, A. & Ryba, T.V. (2016). A meta-study of athletic identity research in sport psychology: Currentstatus and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 9(1), 45-64. [https://doi:10.1080/1750984X.2015.1096414](https://doi.org/10.1080/1750984X.2015.1096414).

RUSBULT, Caryl E., BUUNK, Bram P., “Commitment processes in close relationships: An interdependence analysis”. **Journal of Social and Personal Relationships**, 10/ 2, (1993), 175-204.

Psychology of Sport and Exercise, 55, 101940. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2021.101940>.

SALMİNEN, S., & Liukkonen, J. (1996). Coach-athlete relationship and coaching behavior in training sessions. *International Journal of Sport Psychology*, 27, 59–67.

SERPE, R. T. (1987). Stability and change in self: A structural symbolic interactionist explanation. *Social Psychology Quarterly*, 50(1), 44-55.

SEVİM Yelda, **Hentbol Teknik Taktik**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.

SHERIDAN, D., Coffee, P., & Lavallee, D. (2014). A systematic review of social support in youthsport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 198–228. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2014.931999>.

SMITH, R. E., Smoll, F. L., & Curtis, B. (1979). Coach effectiveness training: A cognitive-behavioral approach to enhancing relationship skills in youth sport coaches. *Journal of Sport Psychology*, 1(1), 59–75. <https://doi.org/10.1123/jsp.1.1.59>.

STEFFENS, N. K., Haslam, S. A., Reicher, S. D., Platow, M. J., Fransen, K., Yang, J., Ryan, M. K., Jetten, J., Peters, K., & Boen, F. (2014). Leadership as social identity management: Introducing the Identity Leadership Inventory (ILI) to assess and validate a four-dimensional model. *The Leadership Quarterly*, 25(5), 1001–1024. <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2014.05.002>.

STEVENS, M., Rees, T., Coffee, P., Haslam, S. A., Steffens, N. K., & Polman, R. (2018). Leader promote attendance in sport and exercise sessions by fostering social identity. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 28(9), 2100–2108. <https://doi.org/10.1111/sms.1321>.

STRYKER, S. (1968). Identity salience and role performance: The relevance of Symbolic Interaction Theory for family research. *Journal of Marriage and Family*, 30(4), 558-564.

STURM, J., Feltz, D., & Gilson, T. (2011). A comparison of athlete and student identity for Division I and Division III athletes. *Journal of Sport Behavior*, 34(3), 395-306. <https://www.highbeam.com/publications/journal-of-sport-behaviorp2171/> september-2011.

TASUCU, Eşref. **Türk Erkek Hentbol Milli Takımının Somatotip Profiline Belirlenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2002.

TAYLOR, I. M., & Bruner, M. W. (2012). The social environment and developmental experiences in elite youth soccer. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(4), 390–396. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2012.01.008>.

TAJFEL, H., & Turner, J. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of inter group relations* (pp. 33–47). Brooks/Cole.

TAJFEL, H. (1981). *Human groups and social categories* (p. 6). Cambridge: Cambridge University press.

TURNER, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the social group: A self-categorization theory*. Basil Blackwell.

TOLUKAN Ersan, AKYEL Yakup. “Futbolda antrenör-sporcu ilişkisi ve sürekli sportif kendine güven üzerine bir araştırma”. **Spormetre**. 17, (2009), s. 103-112.

TYRANCE, S., Harris, H., & Post, P. (2013). Predicting positive career planning attitude among NCAA Division I college student-athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 7, 22-40. <https://doi.org/10.1123/jcsp.7.1.22>.

VEALEY, R., S. “Conceptualization of sport confidence and competitive orientation: Preliminary investigation and instrument development”. **Journal of Sport Psychology**, 8/3, (1986), s. 221–246.

VEALEY, R., S. Armstrong, L., Comar, W., & Greenleaf, C. (1998). Influence of perceived coaching behaviors on burnout and competitive anxiety in female college athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, 10, 297–318. <https://doi.org/10.1080/10413209808406395>.

WACHSMUTH, Svenja, JOWETT, Sophia, HARWOOD, Chris G. “On Understanding the nature of interpersonal conflict between coaches and athletes”. **Journal of sports sciences**, 36/17, (2018), s. 1955-1962.

WATT Sherry K, MOORE James L. “Who are student athletes?” **New Directions for Student Services** 93, (2001), s. 7-18.

WATERMAN, A. S. (2015). What does it mean to engage in identity exploration and to hold identity commitments? A methodological critique of multidimensional measures for the study of identity processes. *Identity*, 15(4), 309-349.

WESTFALL Scott, MARTIN Eric, M., GOULD Daniel, “The association between the coach-athlete relationship and burnout among high school coaches”. **Journal of Sport Behavior**. 41, (2018), s. 107-126.

WIECHMAN, S. A., & Williams, J. (1997). Relation of athletic identity to injury and mood disturbance. *Journal of Sport Behavior*, 20(2), 199.

WYLLEMAN, P. (2000). Interpersonal “Interpersonal relationships in sport: Uncharted territory in sport psychology Research”. *International Journal of Sport Psychology*, 31/4, (2000), s. 555–572.

YANG Sophie, JOWETT, Sophia, CHAN Darius, K.C. “Effects of big-five personality traits on the quality of relationship and satisfaction in Chinese coach–athletes”. **Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports**, 25/4, (2014), s. 1-13.

YANG, Sophie, JOWETT, Sophia, “Psychometric properties of the coach–athlete relationship questionnaire (CART-Q) in seven countries”. **Psychology of Sport and Exercise**, 13/1, (2012), s. 36-43.

EK 1. Tez Değerlendirme Formu

Aksaray Üniversitesi Tez Değerlendirme Formu		
Öğrencinin Adı Soyadı:		EVET
Kapak		
1	Tez Başlığı tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapakta ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, Çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, Abstract, Giriş, Sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyormu?	
10	İkinci ve Üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı Kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 6 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik Beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşluklar ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, Çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	